

**IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU
DOO FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE ZA 2024.
GODINU**

I UVOD	5
Djelatnost Eko-fonda	5
Sjedište Društva	5
Organi Društva	5
Organizacija i kadrovska struktura Društva	6
Slobodan pristup informacijama	7
Misija i Vizija Eko-fonda	7
Interna akta Društva	8
Konferencije, studijske posjete, radni sastanci	8
Memorandumi o saradnji	10
Rad na zakonskoj regulativi	10
AKTIVNOSTI EKO-FONDA U 2024. GODINI	11
SLUŽBA ZA ENERGETSKU EFIKASNOST I OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE.....	12
Podsticaji za unapređenje e-mobilnosti u Crnoj Gori.....	12
Javni konkursi za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila.....	12
Javni konkursi za dodjelu subvencija za nabavku stanica za punjenje električnih i hibridnih za privredu, preduzetnike i javni sektor	14
Javni konkursi za dodjelu subvencija za poboljšanje energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti „Zamjena konvencionalnih sijalica novim led svjetiljkama saobraćajne (ulične) rasvjete”	15
Podrška prilikom kupovine energetski efikasnih klima uređaja za stanovnike opštine Bijelo Polje	16
Zamjena električnih uređaja u domaćinstvima kupovinom novih energetski efikasnih uređaja	17
Javni konkurs za dodjelu subvencija za primjenu mjera energetske efikasnosti za poslovne objekte namijenjene privredi.....	18
Mjere energetske efikasnosti namijenjene građanima opštine Pljevlja	19
Program za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima.....	19
Program za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji	22
Program za podsticanje energetske efikasnosti u objektima koji pružaju usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu	23
SLUŽBA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE I KLIMATSKE PROMJENE	24
Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za projekte zaštite, očuvanja i unapređenja životne sredine nevladinim organizacijama (organizacije civilnog društva)	24
Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za realizaciju projekta uklanjanja otpada odbačenog u životnu sredinu tzv (divlje deponije)	25
Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za nabavku komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom.....	27
Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) jedinicama lokalne samouprave za projektovanje, uređenje i održavanje zelenih površina.....	29

Projekat sakupljanja električnog/ elektronskog otpada iz domaćinstva	29
Javni konkurs za finansiranje izrade projektne dokumentacije za realizaciju infrastrukturnih projekata iz oblasti zaštite životne sredine	30
Integrisanje biodiverziteta u sektorske politike i prakse i jačanje zaštite ključnih tačaka biodiverziteta u Crnoj Gori (GEF)	31
Izrada Studije izvodljivosti „Pretvaranje biogasa u električnu energiju”, na sanitarnoj deponiji „Livade” Podgorica	31
Unaprjeđenje uslova za visokoškolsko obrazovanje iz oblasti Ekologije u Crnoj Gori..	32
Unaprjeđenje komunalne infrastrukture u NP „Skadarsko jezero”	32
Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unaprjeđenje službe zaštite	32
Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unaprjeđenje službe fizičke zaštite	33
Unaprjeđenje turističke infrastrukture u Nacionalnom parku Durmitor (sanacija staze oko Crnog jezera)	33
Unaprjeđenje komunalne infrastrukture u NP Durmitor-Separator masti	34
Unaprjeđenje informacijskog sistema zaštite životne sredine kroz uspostavljanje integrisanog katastra zagađivača životne sredine	35
Razvoj djelatnosti Eko-fonda	35
Unaprjeđenje efikasnosti vodosnabdijevanja zamjenom azbestno-cementnih cijevi	36
Projekat pretvaranje biogasa u električnu energiju na regionalnoj sanitarnoj deponiji „Možura” DOO – Bar	37
Projekat finansijske podrške Opštini Zeta za izradu Lokalnog plana zaštite životne sredine i Lokalnog energetskeg plana	37
Projekat finansijske podrške Opštini Plav za projekat revitalizacije i zaštite Plavskog jezera	38
SLUŽBA ZA RAZVOJ I IMPLEMENTACIJU MEĐUNARODNIH I PARTNERSKIH PROJEKATA	38
„Poboljšanje kapaciteta Nacionalne kontakt osobe (NFP) u Crnoj Gori za saradnju sa ZKF-om i jačanje strateških planova projekata pri podršci sprovođenja ažuriranog Nacionalnog određenog doprinosa NDC2”	38
Saradnja sa Elektroprivredom Crne Gore	41
„Solari 3000+ za domaćinstva i Solari 500+ za fizička i pravna lica” i „Solari 5000 +”	41
„Podrška razvoju dugoročnih mjera energetske efikasnosti (SKLAD)	41
„Osnaživanje zainteresovanih strana u implementaciji direktive o promociji korišćenja energije iz obnovljivih izvora u kontekstu skladištenja energije i stabilnosti energetskih mreža” (ESINERGY)	42
Interreg Euro MED 2021 - 2027 „Mjere energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti i razmjena ekonomskih/ekoloških praksi ulaganja u održivu energiju u ciljanom prekogranichnom region” (PROLIGHT)	43
„Održivo upravljanje morskim sentinel vrstama i interakcija ljudskih aktivnosti” (SAMESEA)	44
„Otvoreni inovacijski vodeći centar za start up-e u digitalnoj transformaciji i zelenim rastu” (ENVOLVE)	44
Promocija inovativnih rešenja za energetske efikasnost (PIEES)	45

„Oblikovanje politika ka integrisanom i fleksibilnom energetsom sistemu” (INFLEXSYS).....	46
--	----

· ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	
II FINANSIJSKO POSLOVANJE EKO-FONDA	46
III IZAZOVI U POSLOVANJU	52
IV ZAKLJUČAK.....	53

I UVOD

Odluka Vlade Crne Gore o osnivanju DOO Fonda za zaštitu životne sredine (u daljnjem tekstu: Eko-fonda) donijeta je 22. novembra 2018. godine. Osnivanje Eko-fonda je predviđeno članom 76 Zakona o životnoj sredini („Sl. list Crne Gore”, br. 073/19 od 27.12.2019. godine), sa ciljem osiguravanja sredstava za finansiranje projekata iz oblasti zaštite životne sredine.

Na osnovu člana 68 i 77 Zakona o privrednim društvima („Sl. list RCG”, br. 6/02 i „Sl. list CG”, br. 17/07, 80/08 i 36/11) i člana 8 Odluke o osnivanju DOO Fonda za zaštitu životne sredine („Sl. list CG”, broj 81/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 10.10.2019. godine, donijela je Statut DOO Fonda za zaštitu životne sredine kao jednočlanog društva sa ograničenom odgovornošću.

Djelatnost Eko-fonda

Društvo sa ograničenom odgovornošću „Fond za zaštitu životne sredine”, (u daljem tekstu „Društvo”) sa skraćenim nazivom društva DOO „Eko-fond”, sa sjedištem u Podgorici, je pravno lice registrovano u Centralnom registru privrednih subjekata Crne Gore.

Djelatnost Društva propisana je članom 13 Statuta i članom 4 Odluke o osnivanju Eko-fonda i predstavlja finansiranje pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u oblasti očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije na državnom i lokalnom nivou, i to kroz:

- sprovođenje nacionalnih strateško – planskih dokumenata iz područja zaštite životne sredine, održivog razvoja i energetske efikasnosti;
- posredovanje u vezi sa finansiranjem zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije iz sredstava obezbijeđenih iz kredita, donacija i pomoći, instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija, stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine, od stranih država, finansijskih institucija i domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica;
- vođenje baze podataka o programima, projektima i sličnim aktivnostima u području zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, potrebnim i raspoloživim finansijskim sredstvima za njihovo ostvarivanje;
- uspostavljanje i ostvarivanje saradnje sa međunarodnim i domaćim finansijskim institucijama i drugim pravnim i fizičkim licima, radi finansiranja zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, u skladu sa nacionalnim strateško - planskim dokumentima iz oblasti zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije;
- druge poslove koji se odnose na finansiranje zaštite životne sredine i energetske efikasnosti.

Sjedište Društva

Sjedište Društva je u Podgorici, Ulica II crnogorskog bataljona 2c. Mejl adresa Društva je info@eko-fond.co.me

Organi Društva

Organi Društva su: Odbor direktora i Izvršni direktor.

Odbor direktora je organ upravljanja Društva. Odbor direktora ima pet članova, koje na prijedlog organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo), imenuje i razrješava Osnivač tj. Vlada Crne Gore. Odbor direktora, shodno ovlaštenjima utvrđenim Statutom i drugim aktima društva, kontinuirano nadzire vođenje poslovanja Društva.

U periodu od 01.01 - 31.12.2024. godine Odbor direktora je održao 12 sjednica na kojima su usvojena sledeća dokumenta: Odluka o usvajanju Plana javnih nabavki DOO Fonda za zaštitu životne sredine, Pravilnik o uslovima koje moraju ispunjavati korisnici, načinu dodjeljivanja i korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine, Pravilnik o postupku objavljivanja javnog konkursa, vrednovanju prijava, odabiru korisnika sredstava DOO Fonda za zaštitu životne sredine, Odluka o utvrđivanju Izveštaja o poslovanju DOO Fonda za zaštitu životne sredine, Odluku o utvrđivanju predloga godišnjeg programa rada i finansijskog plana DOO Fonda za zaštitu životne sredine za 2024 godinu, Odluka o utvrđivanju Finansijskih iskaza DOO Fonda za zaštitu životne sredine za 2024.godine, Odluke o usvajanju Programa rada i finansijskog plana DOO Fonda za zaštitu životne sredine, Odluka o usvajanju Godišnjeg programa raspisivanja javnih konkursa, Pravilnik o izmjenama Pravilnika o zaradama i drugim primanjima zaposlenih u DOO Fondu za zaštitu životne sredine, Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u DOO Fondu za zaštitu životne sredine, Pravilnik o uslovima koje moraju ispunjavati korisnici, načinu dodjeljivanja i korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine, Pravilnik o načinu praćenja namjenskog korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine, Odluku o obrazovanju Komisije za nadzor i koordinaciju sprovođenja za podsticanje EE u hotelskoj industriji i Programa za podsticanje EE u objektima koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu, Odluka o obrazovanju komisije za nadzor i koordinaciju Sprovođenja programa za podsticanje EE u domaćinstvu, Odluka o izmjeni Plana javnih nabavki za 2024 godinu, Odluka o odobravanju dodatnih sredstva za realizaciju javnog konkursa za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za nabavku komunalne opreme i uređaja za upravljanja otpadom, Odluka o izmjeni Plana javnih nabavki za 2024 godinu, Odluka o odbijanju dodjele sredstava DOO Fonda za zaštitu životne sredine za realizaciju projekta iz oblasti zaštite životne sredine pod nazivom „Prihvatište za životinje”, Odluka o izmjeni odluke o obrazovanju Komisije za nadzor i koordinaciju sprovođenja za podsticanje EE u hotelskoj industriji i Programa za podsticanje EE u objektima koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu, Odluka o visini subvencije za projekat „Podrška poljoprivrednim praksama usmjerenih ka očuvanju zaštite biodiverziteta”, Odluka o izmjeni Pravilnika o zaradama i drugim primanjima zaposlenih u Fondu za zaštitu životne sredine.

Na sjednici Vlade Crne Gore br.10-100/24-6921/3 od 19.12.2024. godine donijeta je Odluka o razrješenju prethodnog Odbora direktora kao i imenovanju novog Odbora direktora u sledećem sastavu: Svetlana Drobnjak, profesorica srpske književnosti i jezika, Andrej Vučković, magistar ekonomskih nauka, Ksenija Kljajić dipl. inženjerka metalurgije, Marija Đurović, dipl.menadžerka turizma i Miloje Šundić dr.sc,nat,

Za predsjednicu Odbora direktora izabrana je Svetlana Drobnjak.

Izvršni direktor Društva kao organ rukovođenja, organizuje i vodi poslovanje Društva, zastupa i predstavlja Društvo, odgovara za zakonitost rada Društva, sprovodi odluke Odbora direktora i odlučuje o drugim pitanjima vezanim za tekući rad i poslovanje Društva utvrđene zakonom i statutom Društva. Izvršnog direktora imenuje Vlada na osnovu sprovedenog javnog konkursa i razrješava, a mandat mu traje četiri godine uz mogućnost ponovnog imenovanja.

Organizacija i kadrovska struktura Društva

Organizacionu struktura Društva shodno Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta čine pet Službi i to:

- **Služba za projekte energetske efikasnosti i obnovljive izvore energije**
- **Služba za projekte životne sredine i klimatske promjene**
- **Služba za implementaciju i razvoj međunarodnih i partnerskih projekata**
- **Služba za finansije i računovodstvo**
- **Služba za pravne i opšte poslove**

U Eko-fondu je ukupno zaposleno 24 lica (Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđeno je zaposlenje 42 izvršilaca), od kojih je 21 lica zaposleno na osnovu ugovora o radu na neodređeno, dvoje lica na osnovu ugovora o radu na određeno, dok je sa Izvršnim direktorom radni odnos zasnovan do isteka mandata. Takođe, napominjemo da su troje zaposlenih na dužem bolovanju. Iz prethodno navedenog proizilazi da Eko-fond operativno posluje sa ukupno **21** zaposlenim.

Što se tiče angažmana lica po osnovu ugovora o djelu napominjemo da je Eko-fond sklopio ugovore o djelu sa **9** lica za obavljanje stručnih i konsultantskih usluga na period od tri do šest mjeseci, odnosno za vremenski period trajanja projekta, uz mogućnost produženja istog.

Slobodan pristup informacijama

U Društvu se redovno obavljaju poslovi shodno odredbama Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl. list CG”, broj 030/17) i vodi se računa o transparentnosti organa upravljanja i proaktivnom objavljivanju informacija. Sa tim u vezi, imenovano je ovlašćeno lice za postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, kao i javno istaknuta dokumenta na sajtu Društva i to: Vodič za slobodan pristup informacijama, Javni registri i javne evidencije, Programi i planovi rada, Spisak zaposlenih sa njihovim zvanjima, Spisak javnih funkcionera sa listom obračuna njihovih zarada, kao i informacije kojima je po zahtjevu pristup odobren.

U toku 2024. godine podnijeto je ukupno 7 zahtjeva za slobodnim pristupom informacijama kojem je u zakonom predviđenom roku dozvoljen pristup istom. Takođe uložena je i žalba Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama gdje je postupak u toku.

Misija i Vizija Eko-fonda

Crna Gora aktivno radi na nacionalnom i međunarodnom nivou kako bi dala svoj doprinos u globalnoj borbi protiv klimatskih promjena i zaustavljanju degradacije životne sredine o čemu govori činjenica da je u svoj zakonodavni okvir prenijela pravnu tekovinu Evropske unije (u daljem tekstu EU) i obaveze koje proističu iz ratifikovanih međunarodnih konvencija i sporazuma. Visok stepen zaštite životne sredine predstavlja jedan od osnovnih ciljeva koji su utkani u EU zakonodavstvo, zajedno sa načelima održivog razvoja i integracije zaštite životne sredine u sve politike.

Pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji zahtijeva aktivnu ulogu svih segmenata društva, te će Eko-fond imati značajno učešće u procesu integracija i ostvarivanja daljeg napretka u implementaciji pravne tekovine EU posebno u okviru Poglavlja 27 - životna sredina i klimatske promjene kao ključni mehanizam za prikupljanje i ulaganje finansijskih sredstava u izgradnju održivog društva u Crnoj Gori, koji će se temeljiti na efikasnom korišćenju svih prirodnih resursa i niskokarbonskom razvoju.

U tom kontekstu, osnovna misija i vizija Eko-fonda biće usmjerene na finansiranje aktivnosti očuvanje svih komponenti životne sredine i racionalno korišćenje prirodnih resursa kao osnovnih uslova za održivi razvoj, što je jasno definisano osnivačkim aktima Društva.

Misija Eko-fonda je prikupljanje i ulaganje finansijskih sredstava u izgradnju održivog društva u Crnoj Gori, koji će se temeljiti na efikasnom korišćenju svih prirodnih resursa i niskokarbonskom razvoju.

Sufinansiranjem projekata u oblasti zaštite životne sredine i klimatsko-energetske oblasti, Eko-fond djeluje i kao jedan od pokretača privrednog i infrastrukturnog razvoja Crne Gore, sve uz uvažavanje najviših standarda zaštite životne sredine.

Uspostavljanjem i djelovanjem Eko-fonda osigurava se dugoročna finansijska perspektiva za ostvarenje nacionalnih prioriteta, uz transparentnost i efikasnost u procedurama nabavke, upravljanja i namjenskog korišćenja sredstava.

Vizija Eko-fonda je da se pozicionira kao vodeća stručno-finansijska institucija u oblasti zaštite životne sredine, klimatskih promjena, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije u Crnoj Gori.

Interna akta Društva

U toku 2024 godine donijeta su sledeća dokumenta:

- Pravilnik o uslovima koje moraju ispunjavati korisnici, načinu dodjeljivanja i korišćenju sredstava br. 01-077/24-5915 od 02.07.2024
- Pravilnik o postupku objavljivanja javnog konkursa, vrednovanju prijava i odlučivanju o odabiru korisnika sredstava br.01-077/24-145/3 od 29.02.2024. godine
- Pravilnik o načinu praćenja namjenskog korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine br.01-077/24-591/6 od 02.07.2024
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u DOO Fondu za zaštitu životne sredine br.03-077/24-385/2 od 17.05.2024
- Pravilnik o zaradama i drugim primanjima zaposlenih u DOO Fondu za zaštitu životne sredine br.01-077/24-1088/2 od 31.10.2024

Konferencije, studijske posjete, radni sastanci

Esinergy u Čakovcu

Uz učešće predstavnika svih 16 partnera iz Hrvatske, Slovenije, Austrije, Njemačke, Mađarske, Slovačke, Bugarske, Rumunije, Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Ukrajine, održan je partnerski sastanak projekta **Esinergy** 24. i 25. septembra u Čakovcu.

Tokom sastanka, učesnici su razgovarali o trenutnom statusu razvoja projekta i vremenskom planu budućih aktivnosti. Fokus sastanka bio je na jednom od najvažnijih rezultata projekta –**transnacionalnom master planu**. Učesnici su aktivno radili u grupama, raspravljajući o sadržaju plana, strukturi budućeg dokumenta i ciljevima master plana. Dogovorene su i komunikacione aktivnosti za naredna dva projektna perioda

(narednih 12 mjeseci), kao i metodologija za izračunavanje uticaja projekta za svaku zemlju.

Učesnici su takođe, imali priliku da posjete **Centar znanja Međimurske županije**, mjesto realizacije jedne od pilot investicija projekta. Posjećena pilot investiciona lokacija, upravna zgrada u bivšem vojnom kompleksu, planira postići energetska nezavisnost kroz ugradnju sistema za skladištenje baterija i nadograđenog sistema pametnog mjerenja.

Ovaj sastanak predstavlja važan korak ka ostvarivanju ciljeva projekta ESINERGY, koji se fokusira na održivi razvoj i inovacije u energetske sektoru.

U organizaciji Eko-fonda i Opštine Pljevlja održana tribina otvoreni dijalog:

Transparentnost konkursa Eko-fonda

U namjeri da informišu građane Pljevalja o mogućnostima prijavljivanja na Javni konkurs za dodjelu subvencija za povećanje energetske efikasnosti u domaćinstvima, kao i o svim pogodnostima koje iz njega proističu predstavnici Eko-fonda su kroz interaktivan pristup informisali građane, i otklonili sve potencijalne nejasnoće.

Izvršni direktor Eko-fonda, Draško Boljević, istakao je važnost ovih mjera, podsjetivši da je Crna Gora prošle godine dobila 30 miliona evra od Evropske komisije za saniranje energetske krize, od čega je 11,5 miliona eura opredijeljeno za implementaciju projekata energetske efikasnosti. Eko-fond ima ključnu ulogu u realizaciji ovih sredstava, a od 8 miliona eura namijenjenih građanima, 2 miliona je izdvojeno za Opštinu Pljevlja.

Promocija programa podrške namijenjenih hotelijerima i građanima:

Informativni dan Eko-fonda u organizaciji biznis info centra u Tivtu

Info dan na kojem su predstavljeni aktuelni programi podrške Eko-fonda, namijenjeni fizičkim i pravnim licima iz domena energetske efikasnosti, održan je u Multimedijalnoj sali Opštine Tivat, u organizaciji Biznis info centra.

Pripreme za realizaciju ovih javnih konkursa trajale su skoro godinu i po dana, od kada je Crna Gora dobila novčana sredstva od Evropske komisije, za saniranje energetske krize.

Arhus karavan

Arhus karavan, koji je pokrenulo Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, u saradnji sa Eko-fondom, Agencijom za zaštitu životne sredine i Arhus centrima iz Podgorice, Berana, Nikšića i Kolašina, krenuo je iz Pljevalja.

Karavan je trajao dvije sedmice, tokom kojih su posjećene svih 25 opština u Crnoj Gori. U svakoj opštini, predstavnici Ministarstva, Eko-fonda i Agencije su održali prezentacije i edukaciju sa ciljem promocije novog Zakona o upravljanju otpadom, edukacija svakog pojedinca o pravilnom upravljanju otpadom, predstavljanje novina u Zakonu, te razmjena mišljenja sa građanima.

Arhus karavan predstavlja važan korak ka boljoj informisanosti i edukaciji građana o zaštiti životne sredine, čime se u praksi sprovode principi Arhuske konvencije.

Predstavnici Eko-fonda na globalnom energetsom forumu

Izvršni direktor Eko-fonda Draško Boljević i pomoćnik direktora Nemanja Peković učestvovali su na 10. konferenciji „Berlinski dijalog o energetske tranziciji“ koja je pod sloganom „Ubrzavanje globalne energetske tranzicije“ okupila visoke zvaničnike iz više od 75 država.

Berlinski dijalog o energetske tranziciji jedan je od najvećih globalnih događaja u oblasti energetike u organizaciji Ministarstva spoljnih poslova i Ministarstva privrede i klimatske zaštite Savezne Republike Njemačke, koja okuplja državne zvaničnike, vodeće poslovne ljude, stručnjake, predstavnike međunarodnih organizacija i NVO sektora.

Fokus konferencije bio je na mjerama za sprovođenje COP28 cilja, odnosno utrostručenja novih kapaciteta iz postrojenja za obnovljivu energiju, kao i na finansiranju i infrastrukturi potrebnoj za postizanje tog cilja.

Memorandumi o saradnji

Eko-fond je toku 2024 godine sklopio memorandume o saradnji sa Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju, Glavnim gradom, Opštinom Pljevlja, Opštinom Herceg Novi, Opštinom Petnjica, Opštinom Bar, Opštinom Berane, Opštinom Plužine i Prijestonicom Cetinje. Zaključeni memorandumi o saradnji su realizovani sa ciljem zajedničke realizacije projektnih aktivnosti iz oblasti energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije kao i iz oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promjena.

Regulativa

U cilju daljeg unapređenja cjelokupnog sistema zaštite životne sredine i prepoznavanja uloge Eko-fonda kao centralne finansijske institucije koja doprinosi ostvarivanju ciljeva zaštite i očuvanja svih segmenata životne sredine, kao i postizanja mjera energetske/klimatske politike, tokom 2024. godine aktivno se radilo na unapređenju postojećeg normativnog okvira kao i prepoznavanja mogućih novih izvora prihoda Eko-fonda zasnovanih na principu „zagađivač plaća“. Uvođenje novih modela naknada je složen proces koji zahtjeva multidisciplinarni pristup i prevashodno mora uvažiti i uticaje na privredu i standard građana zbog čega je dugotrajan i zahtijeva detaljne analize, a samim tim njihov potencijal u ovom trenutku nije moguće utvrditi za dugoročno stabilno poslovanje Eko-fonda.

Visina, način obračuna i plaćanja navedenih eko-naknada definisana je Uredbom o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine („Sl. list RCG“, br. 26/97, 9/00, 52/00, „Sl. list CG“, br. 33/08, 5/09, 64/09, 40/11, 49/11, 119/22). U saradnji sa resornim Ministarstvom ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera pokrenut je postupak za donošenje nove Uredbe prvenstveno sa ciljem uspostavljanja unaprijeđenog i funkcionalnijeg sistema obračuna i naplate eko-naknada, kao i presumjeravanja sredstava po osnovu naknada na račun Društva, a prevashodno kroz unapređenje katastra zagađivača koji vodi Agencija za zaštitu životne sredine.

Shodno Zakonu o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena („Sl. list CG”, br. 73/2019), Uredba o aktivnostima, odnosno djelatnostima koje emituju gasovi sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte („Sl. list Crne Gore”, br. 008/20) predstavlja još jedan zakonski utemeljen osnov za obezbjeđivanje prihoda Eko-fonda kroz princip da sredstva prikupljena od prodaje emisisionih kredita na javnoj aukciji, za svaku jedinicu ekvivalentne emisije ugljendioksida, se uplaćuju na žiro račun Društva, kao jedan od ključnih mehanizama za smanjenje emisija, ali i povećanje efikasnosti i unapređenje industrijske i energetske proizvodnje. Vlada Crne Gore je 21. marta 2024. godine formirala Komisiju za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisisionih kredita stacionarnim postrojenjima za 2023. godinu. Javna aukcija za dodjelu emisisionih kredita stacionarnim postrojenjima za 2023. godinu raspisana je u maju 2024, a Odluka o dodjeli emisisionih kredita je donijeta 12. juna 2024. godine. Sredstva su uplaćena na račun Eko-fonda u skladu sa planiranom dinamikom.

Zakonom o putevima (član 22 stav 4) je predviđena naknada eksternih troškova za sprečavanje zagađenja vazduha i negativnog uticaja buke drumskog saobraćaja na stanovništvo, koja bi se uplaćivala Eko-fondu. Međutim, s obzirom na to da resorno ministarstvo nije donijelo odgovarajući podzakonski propis za primjenu odredbe ovog zakona, naknada se još uvijek ne naplaćuje.

Na osnovu člana 62 stav 13 Zakona o upravljanju otpadom („Službeni list CG”, broj 34/24), Vlada Crne Gore je 10.10.2024. godine donijela Uredbu o naknadi koju plaća prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida više od 50 mikrona. Sredstva od naknade uplaćuju se na račun Fonda za zaštitu životne sredine i mogu se koristiti samo za finansiranje i kofinansiranje aktivnosti podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti i kampanja za štetnost upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu. Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera je pokrenulo postupak izrade novog Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, kojim bi se između ostalog uredilo i pitanje namjene i načina korišćenja sredstava prikupljenih prodajom emisisionih kredita i u tom smislu nadležnosti Eko-fonda. Donošenje novog zakona bi zahtijevalo i donošenje nove Uredbe o aktivnostima, odnosno djelatnostima koje emituju gasovi sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte.

Navedeni izvori finansiranja i ekonomski instrumenti imaju ključnu ulogu u postizanju ciljeva zaštite životne sredine i postizanja održivog razvoja, a posebno u kontekstu obezbjeđivanja neophodnih finansijskih sredstava za ispunjavanje obaveza u okviru Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 - životna sredina i klimatske promjene.

Analizom trenutnog zakonodavnog okvira i prenošenjem uporednih iskustava zemalja članica Evropske unije kao ključni budući izvori prihoda Eko-fonda prepoznati su: naknada koja bi se naplaćivala za zagađivanje životne sredine za vozila na motorni pogon, naknada za zagađivanje životne sredine za plovne objekte, naknada za opterećivanje životne sredine posebnim kategorijama otpada (baterije i akumulatore, gume za motorna vozila (nove i polovne)), električne i elektronske proizvode i opremu, mineralna i sintetička ulja i maziva, motorna vozila izuzev istorijskih i kolekcionarskih, kao i diplomatskih.

Služba za energetska efikasnost i obnovljive izvore energije

Eko-fond je u toku 2024. godine raspisao ukupno 14 Javnih konkursa za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za realizaciju projekata iz oblasti energetske efikasnosti predviđenih Programom rada za 2024.godinu i 5 javnih poziva za kvalifikovanje partnera na sprovođenju projekata.

Takođe realizovane su aktivnosti na projektima i javnim konkursima započetim u 2023.godini, a čije aktivnosti su nastavljene u 2024.godini.

Važno je istaći da je u toku 2024.godine Vlada Crne Gore imenovala Eko-fond kao implementacionu jedinicu za sprovođenje tri programa energetske efikasnosti koji se realizuju iz finansijskih sredstava obezbijedenih iz paketa direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize i to:

- Zaključkom Vlade Crne Gore (broj: 09-305/24-2138/2 od 18.04.2024. god.), kao i Sporazumom o saradnji između Ministarstva energetike i rudarstva i Fonda za zaštitu životne sredine (broj: 04-302/24-249/1 od 22.04.2024. godine) za sprovođenje programa podrške u iznosu od 8.000.000,00€ za namjene Programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima.
- Zaključkom Vlade Crne Gore (broj: 08-330/24-2852/2 od 30.05.2024.god.), kao i Sporazumom o saradnji između Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstva energetike i rudarstva i Fonda za zaštitu životne sredine (broj: 01-011/24-1241/1 od 25.12.2024) za sprovođenje programa podrške u iznosu od 3.000.000,00€ za namjene Programa za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji.
- Zaključkom Vlade Crne Gore (broj: 08-330/24-2851/2 od 30.05.2024.god.), kao i Sporazumom o saradnji između Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstva energetike i rudarstva i Fonda za zaštitu životne sredine (broj: 01-011/24-1241/1 od 25.12.2024) za sprovođenje programa podrške u iznosu od 500.000,00€ za namjene Programa za podsticanje energetske efikasnosti u objektima koji pružaju usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu.

Shodno navedenom, Eko-fond je u 2024. godini preduzeo potrebne radnje za ojačavanje administrativno tehničkih kapaciteta u cilju sprovođenja planiranih aktivnosti i sprovođenja predmetnih programa podrške u saradnji sa ministarstvima, te je akcenat djelovanja službe tokom 2024.godine velikim dijelom bio usmjeren na realizaciji predmetnih programa u saradnji sa nadležnim ministarstvima.

Shodno usvojenim programima i Odlukama Odbora direktora Eko-fonda u 2024.godini donesene su i odluke o obrazovanju komisija za nadzor i koordinaciju sprovođenja programa. (broj 01-077/24-602/2 od 04.07.2024 i broj 01-077/24-602/3 od 04.07.2024.godine;) Članom IV odluka Komisije pripremaju izvještaj o radu, koji su sastavni dio Izvještaja o poslovanju Eko-fonda.

Podsticaji za unapređenje e-mobilnosti u Crnoj Gori

Javni konkursi za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila

Javni konkurs za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila (kategorije L i M1) za 2023. godinu za fizička lica u iznosu od 100.000,00€ koji je trajao je do utroška

sredstava zaključno sa 30.08.2023. godine. U septembru su potpisani ugovori sa korisnicima sredstava, a takođe su u potpunosti isplaćena opredijeljena sredstva. Broj ukupno subvencionisanih vozila je 30.

Javni konkurs za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila (kategorije L, M1 i N1) za 2023. godinu za privredu i preduzetnike u iznosu od 100.000,00€ koji je trajao do utroška sredstava zaključno sa 24.07.2023. godine. Tokom avgusta su potpisani ugovori sa korisnicima i u potpunosti su isplaćena opredijeljena sredstva korisnicima. Broj ukupno subvencionisanih vozila je 27.

Javni konkurs za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila (kategorije L, M1 i N1) u javnom sektoru koji je trajao do 30.11.2023. godine. Ukupno podnesenih prijava na javnom konkursu bilo je 5. Pravo na subvenciju ostvarilo je ukupno 3 korisnika (RTCG 20.000,00€, Pošta Crne Gore 36.000,00€ i CEDIS 10.000,00€). Tokom oktobra i novembra potpisani su ugovori sa korisnicima u ukupnom iznosu od 66.000,00€. Za korisnike RTCG i Pošta Crne Gore sredstva su isplaćena u novembru 2023. Broj ukupno subvencionisanih vozila je 52.

Uslijed neiskorišćenih predviđenih sredstava i nedovoljnog broja dostavljenih prijava na javnom konkursu od strane javnog sektora izvršena je ponovna priprema (izrada teksta javnog konkursa i obrazaca, promocija projekta putem društvenih mreža i medija) i objava Javnog konkursa za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila (kategorije L, M1 i N1) za javni sektor. U odnosu na prethodne javne konkurse, shodno usvojenoj inicijativi Eko-fonda o uvođenju električnih i hibridnih vozila za potrebe javnog sektora, zaključkom Vlade (br. 08-302/23-5592/2 od 11.12.2023. godine), iznos subvencija je povećan za električna vozila sa 5.000,00€ na 7.500,00€, a za hibridna vozila sa 2.500,00€ na 4.000,00€. Javni konkurs objavljen je 11.12.2023. godine u iznosu 134.000,00€ sa trajanjem do utroška raspoloživih sredstava.

Eko-fond je tokom 2024.god. nastavio aktivnosti na sprovođenju javnog konkursa za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila (kategorije L, M1 i N1) u javnom sektoru. Pet korisnika su ostvarila pravo na subvenciju i donesene su odluke o odabiru korisnika sredstava (Zelenilo d.o.o. Podgorica u iznosu 22.500,00€, Pošta Crne Gore u iznosu 30.000,00€, Opština Bar u iznosu 23.000,00€, Radio televizija Crne Gore u iznosu 15.000,00€ i Glavni Grad Podgorica u iznosu 30.000,00€). Potpisani su ugovori o odabiru korisnika sredstava sa korisnicima, u ukupnom iznosu od 90.500,00€ za ukupno 13 vozila. Raspoloživi iznos sredstava shodno ovom javnom konkursu do izvještajnog perioda iznosi 13.500,00€.

Takođe u 2024.godini, realizovana su četiri javna konkursa, od čega dva za fizička lica i dva za privrednu i preduzetnike i to:

- Javni konkurs za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila (kategorije L, M1 i N1) za 2023. godinu za privredu i preduzetnike u iznosu 110.000,00€ objavljen 29.04.2024. godine. Tokom juna 2024.godine potpisani su ugovori sa korisnicima i u potpunosti su isplaćena opredijeljena sredstva korisnicima. Broj ukupno subvencionisanih vozila je 23.
- Javni konkurs za dodjelu subvencija fizičkim licima za kupovinu električnih i hibridnih vozila (kategorije L i M1) za 2024.godinu u iznosu 150.000,00€ objavljen 29.04.2024. godine, od čega je korisnicima isplaćen iznos od 124.500,00€ a ostatak za plaćanje poreza na dohodak fizičkih lica i pripadajućeg prireza. Tokom juna 2024.godine su potpisani ugovori sa korisnicima i u potpunosti su isplaćena opredijeljena sredstva korisnicima. Broj ukupno subvencionisanih vozila je 36.

- Javni konkurs za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila (kategorije L, M1 i N1) za 2024. godinu za privredu i preduzetnike u iznosu 150.000,00€ objavljen 16.12.2024.godine. Na javnom konkursu pristiglo je 39 prijava od kojih je 19 korisnika ispunilo uslove i ostvarilo pravo na subvenciju. Javni konkurs zatvoren je 26.12.2024.godine. Ukupan broj subvencionisanih vozila iznosi 27.
- Javni konkurs za dodjelu subvencija fizičkim licima za kupovinu električnih i hibridnih vozila (kategorije L i M1) za 2024.godinu u iznosu 150.000,00€, objavljen 16.12.2024.godine, od čega će korisnicima biti isplaćen iznos od 124.500,00€, a ostatak za plaćanje poreza na dohodak fizičkih lica i pripadajućeg prireza. Na javnom konkursu pristiglo je 86 prijava od kojih je 54 korisnika ispunilo uslove i ostvarilo pravo na subvenciju. Javni konkurs zatvoren je 17.12.2024.godine. Ukupan broj subvencionisanih vozila iznosi 54.

Usled velikog interesovanja građana dana 30.12.2024.godine objavljen je novi javni konkurs u skladu sa Odlukom o raspisivanju javnog konkursa (br.01-077/24-1245/2 od 27.12.2024. god.) i to:

Javni konkurs za dodjelu subvencija fizičkim licima za kupovinu električnih i hibridnih vozila (kategorije L i M1) za 2024.godinu u iznosu 81.744,12 eura od čega će korisnicima biti isplaćen iznos od 67.500 eura, a ostatak će se iskoristiti za plaćanje poreza na dohodak fizičkih lica i pripadajućeg prireza.

Javni konkursi za dodjelu subvencija za nabavku stanica za punjenje električnih i hibridnih za privredu, preduzetnike i javni sektor

Predmet javnog konkursa odnosi se na subvencije za nabavku stanica za električna i hibridna vozila za sopstvenu upotrebu ili javno dostupnih stanica sa neometanim pristupom bez naplate naknade u određenom periodu od početka rada punionice. Projekat doprinosi razvoju tržišta e-mobilnosti, podsticanju primjena mjera energetske efikasnosti i smanjenju emisija CO₂, odnosno pozitivnim uticanjem na povećanje broja električnih i hibridnih vozila.

Radi očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja životne sredine i energetske efikasnosti u sektoru saobraćaja, važno je podstaknuti nabavku zelenih vozila. Povećanje broja punionica direktno utiče na porast broja električnih i hibridnih vozila, što utiče na poboljšanje kvaliteta vazduha, kao i smanjenje izvora zagađenja vazduha odnosno smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte u drumskom saobraćaju na teritoriji Crne Gore.

Eko-fond je tokom 2024.god. nastavio sa aktivnostima koje su se odnosile na sprovođenje javnog konkursa objavljenog 30.10.2024.godine. Komisija za sprovođenje javnog konkursa izvršila je evaluaciju jedne pristigle prijave i sačinila Izvještaj o evaluaciji prijava na osnovu kojeg je Izvršni direktor donio odluku o odabiru korisnika sredstava (Opština Bar-dvije punionice- iznos subvencije 5.312,00€). U februaru 2024.godine sačinjen je Izvještaj o nultom stanju, a ugovor o dodjeli subvencije sa Opštinom Bar potpisan je u martu 2024.god. U avgustu 2024.god. Korisnik- Opština Bar je nakon realizacije projekta dostavila narativni i finansijski izvještaj sa zahtjevom za isplatu, nakon čega je sačinjen Izvještaj o realizaciji projekta i u septembru 2024.godine Eko-fond je izvršio isplatu sredstava Opštini Bar u ugovorenom iznosu 5.312,02€. Neiskorišćena sredstva shodno ovom javnom konkursu iznosila su 94.687,98€.

Dana 19. februar 2024. godine pripremljen je i objavljen novi Javni konkurs za dodjelu subvencija za nabavku stanica za punjenje električnih i hibridnih vozila za privredu, preduzetnike i javni sektor u iznosu prethodno neiskorišćenih sredstava odnosno 94.687,98€, sa definisanim rokom za dostavljanje prijava 19. april 2024.godine. Na javnom konkursu podnesena je jedna prijava (Prijestonica Cetinje – jedna punionica) za koju je donesena odluka o odabiru korisnika sredstava u iznosu 5.000,00€. Nakon donesene odluke sačinjen je Izvještaj o nultom stanju i potpisan ugovor sa Prijestonicom Cetinje o dodjeli subvencije u junu 2024.godine. Neiskorišćeni iznos sredstava shodno ovom javnom konkursu iznosi 89.687,98€.

Javni konkursi za dodjelu subvencija za poboljšanje energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti „Zamjena konvencionalnih sijalica novim led svjetiljkama saobraćajne (ulične) rasvjete”

Cilj projekta je podsticanje lokalnih samouprava za primjenu mjera energetske efikasnosti i modernizaciju sistema javne rasvjete korišćenjem savremenih tehničkih rješenja odnosno zamjenom konvencionalnih sijalica novim LED svjetiljkama koje su energetske efikasne, a koje pored ekonomskih i finansijskih benefita doprinose i smanjenju negativnog uticaja javne rasvjete na životnu sredinu.

Predmet Javnog konkursa je dodjela subvencija za nabavku LED svjetiljki u okviru realizacije projekata rekonstrukcije ili adaptacije sistema javne ulične (saobraćajne) rasvjete u lokalnim samoupravama, a koja podrazumjeva zamjenu postojećih konvencionalnih svjetiljki sa energetske efikasnijim LED svjetiljkama.

Javni konkurs odnosi se na projekte rekonstrukcije ili adaptacije sistema javne ulične (saobraćajne) rasvjete lokalnih samouprava čija realizacija je planirana u toku 2023. godine i 2024. godine, odnosno troškova koji će se realizovati od datuma objave Javnog konkursa.

Implementacija ovog projekta doprinijeće podsticanju primjene mjera energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti, smanjenu potrošnje električne energije, kao i smanjenju emisija CO₂.

Javni konkurs objavljen je dana 31.07.2023. godine u iznosu 150.000,00€ raspoloživih sredstava i trajao je do 29.09.2023. godine nakon čega je otpočeo rad komisije na provjeri i ocjeni prijava. Na javnom konkursu podnesene su dvije prijave. Pravo na subvenciju ostvarila su dva korisnika (Komunalne uluge DOO Podgorica - 439 svjetiljki iznos subvencije 21.950,00€ i opština Bijelo Polje- 102 svjetiljke iznos subvencije 5.100,00€). Sačinjeni su izvještaji o nultom stanju, a ugovori sa korisnicima potpisani su u novembru 2023.godine u ukupnom iznosu od 27.050,00€.

Usljed neiskorišćenih predviđenih sredstava i nedovoljnog broja dostavljenih prijava na javnom konkursu izvršena je ponovna priprema javnog konkursa. Raspoloživa sredstava shodno javnom konkursu iznosila su 122.950,00€. Objava Javnog konkursa za dodjelu subvencija realizovana je dana 04.12.2023. godine sa definisanim rokom za podnošenje prijava do 02.02.2024. godine.

Eko-fond je tokom 2024. god. nastavio sa aktivnostima na sprovođenju javnog konkursa koji je objavljen dana 04.12.2023. god. Nakon 02.02.2024.god. odnosno isteka roka za podnošenje prijava Komisija za sprovođenje javnog konkursa izvršila je evaluaciju

pristiglih prijava i sačinila Izvještaj o evaluaciji prijava na osnovu kojeg je Izvršni direktor donio odluke o odabiru korisnika sredstava (za opštinu Petnjica 3.848,00€, Komunalne usluge DOO Podgorica 30.000,00€ i za opštinu Plav 5.757,20€. Sve u ukupnom iznosu 39.605,20€). U aprilu 2024.godine sačinjeni su izvještaji o nultom stanju i sa korisnicima potpisani ugovori o dodjeli subvencija. Nakon sprovedenog projekta i dostavljanja Narativnog i finansijskog izvještaja i zahtjeva za isplatu od strane opštine Plav, sačinjen je Izvještaj o realizaciji projekta u julu 2024.godine i izvršena je isplata sredstva opštini Plav u iznosu 4.548,17€. Za korisnika Komunalne usluge DOO Podgorica sprovedena je ista procedura u decembru 2024.god. i izvršena je isplata sredstava korisniku u iznosu 30.000,00€.

Takođe u 2024.godini aktivnosti su se odnosile na praćenje realizacije ugovorenih aktivnosti sa korisnicima iz prvog javnog konkursa objavljenog 31.07.2023.godine. Nakon realizacije projekta i dostavljenog Narativnog i finansijskog izvještaja i zahtjeva za isplatu od strane Komunalnih usluga DOO Podgorica, sačinjen je Izvještaj o realizaciji projekta u aprilu 2024.godine i izvršena je isplata subvencije u iznosu 21.900,00€ za 438 instaliranih LED svjetiljki. Opština Bijelo Polje nije izvršila ugovorene obaveze odnosno nije izvršila realizaciju projekta u predviđenom ugovorenom roku usljed čega sredstva u iznosu od 5.100,00€ nisu realizovana.

Dana 11. novembar 2024.godine objavljen je novi Javni konkurs za dodjelu subvencija za realizaciju projekta energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti „Zamjena konvencionalnih svjetiljki (sijalica) ulične rasvjete novim LED svjetiljkama”. Ukupan iznos za raspodjelu sredstava za ovaj Javni konkurs je 150.000,00€. Iznos subvencije iznosi 40% od ukupnog iznosa za nabavku LED svjetiljki, a maksimalan iznos koji korisnik može ostvariti shodno ovom javnom konkursu iznosi 30.000,00€ u koji iznos može biti uključen PDV. Definisani rok za podnošenje prijava je 10.01.2025. godine.

[Podrška prilikom kupovine energetski efikasnih klima uređaja za stanovnike opštine Bijelo Polje](#)

Eko-fond je u 2024.godini sproveo pilot projekta za podsticanje nabavke energetski efikasnih klima uređaja za građane opštine Bijelo Polje kako bi se smanjila potreba za grijanje prostora upotrebom uglja, poboljšao kvalitet životnog prostora građana a samim tim doprinijelo i glavnom cilju ovog projekta a to je poboljšanje kvaliteta vazduha i smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte u opštini Bijelo Polje. Iznos sredstava za realizaciju pilot projekta iznosio je 100.000,00€.

Javni poziv za kvalifikovanje firmi koje se bave prodajom i ugradnjom energetski efikasnih klima uređaja za učešće u sprovođenju pilot projekta objavljen je 17. juna 2024.godine i rok za dostavljanje prijava trajao je do 02. jula 2024.godine. Četiri podnosioca prijave su ispunili uslove javnog poziva sa kojima je potpisan ugovor o saradnji na sprovođenju projekta (Tehno plus d.o.o., Mikromont d.o.o., Klima Therm d.o.o. i Eurotehnika d.o.o.).

Javni konkurs za građane opštine Bijelo Polje za dodjelu subvencija prilikom kupovine energetski efikasnog klima uređaja objavljen je 17.jula 2024.godine i trajao je do utroška raspoloživih sredstava odnosno do 22 .jula 2024.god. Prijava građana i pribavljanje KOD-a na osnovu kojeg su građani opštine Bijelog Polja bili u mogućnosti da apliciraju i izvrše kupovinu energetski efikasnog klima uređaja uz subvenciju realizovana su preko informatičke aplikacije izrađene za potrebe ovog projekta. Potpisano i realizovano je

ukupno 497 ugovora o dodjeli subvencija, odnosno izvršena je kupovina 497 energetski efikasnih klima uređaja kroz ovaj projekat, a iznos subvencije za nabavku energetski efikasne klime po korisniku iznosio je 200,00€.

Zamjena električnih uređaja u domaćinstvima kupovinom novih energetski efikasnih uređaja

Cilj ovog projekta je sprovođenje mjera podsticaja za racionalnije korišćenje energije u domaćinstvima kroz podsticanje građana za kupovinu energetski efikasnih kućnih uređaja, kao i podsticanje i promovisanje principa „proširene odgovornosti” proizvođača (dobavljača/distributera) u zbrinjavanju otpada shodno zakonu.

Projekat obuhvata kvalifikovanje privrednih subjekata koji se bave trgovinom električnim uređajima za domaćinstvo za učešće u sprovođenju pilot projekta i formiranje liste prodajnih mjesta sa uređajima koji imaju više energetske razrede, čime će se omogućiti fizičkim licima (građanima) da zamijene stari uređaj kupovinom novog uređaja koji je energetski efikasniji uz posjedovanje validnog identifikacionog vaučer KOD-a pribavljenog od strane Fonda za zaštitu životne sredine.

Prva faza realizacije projekta je objava javnog poziva za kvalifikovanje privrednih subjekata koji se bave trgovinom električnim aparatima za domaćinstvo.

Trgovci u prijavi na Javnom konkursu prijavljuju uređaje proizvođača kojeg zastupaju te prodajna mjesta na kojima su uređaji dostupni za kupovinu građanima, a koji ispunjavaju kriterijume iz javnog poziva.

Korisnici sredstava ovog projekta su fizička lica odnosno građani koji budu imali validni identifikacioni KOD Fonda za zaštitu životne sredine pribavljen elektronskim putem što predstavlja drugu fazu realizacije projekta, kada će se objaviti javni konkurs za građane čija će se prijava vršiti preko informatičke aplikacije koja je izrađena i dostupna za potrebe realizacije ovog projekta, a koja će biti na sajtu Eko-fonda. Građani će unosom istinitih i tačnih podataka shodno javnom konkursu imati mogućnost da pribave identifikacioni KOD na osnovu kojeg će uz obavezu predaje starog uređaja trgovcu, moći ostvariti pravo na subvenciju od strane Eko-fonda u iznosu od 100,00€.

Kontinuirano se obavljalo praćenje sprovođenja aktivnosti na projektu, praćenje i uvid u bazu podataka putem informatičke aplikacije u vezi pribavljanja identifikacionih kodova, pružanja informacija građanima, provjere iskorišćenosti identifikacionih kodova, praćenje isteka validnosti identifikacionih kodova, izvršene kupovine uređaja, statusa iskorišćenih raspoloživih sredstava, potpisivanja ugovora sa korisnicima, provjere unesenih podataka od strane korisnika, provjera dostavljene dokumentacije uz ugovore sa korisnicima (računa i zapisnika o primopredaji uređaja), kao i potvrda o zbrinjavanju starih uređaja dostavljenih od strane kvalifikovanih distributera, a izdatih od strane privrednih subjekta koji se bave sakupljanjem i/ili preradom i/ili zbrinjavanjem otpadom.

Do 31.12.2023. godine, broj realizovanih isplata prema građanima je 234, preuzet je isti broj starih uređaja od strane privrednih subjekta koji se bave sakupljanjem i/ili preradom i/ili zbrinjavanjem otpadom i isplaćena su sredstva korisnicima u ukupnom iznosu 23.400,00€.

Eko-fond je tokom 2024.god. nastavio sa aktivnostima na sprovođenju projekta iz 2023.godine i uspješno realizovao pilot projekat u aprilu 2024.god. sa ukupnim brojem preostalih isplata prema građanima 597, preuzet isti broj starih uređaja od strane privrednih subjekta koji se bave sakupljanjem i/ili preradom i/ili zbrinjavanjem otpadom i isplatio sredstva korisnicima u preostalom ukupnom iznosu 59.700,00€.

Dana 11. novembra 2024.godine objavljen je novi Javni poziv zainteresovanim privrednim društvima koja obavljaju djelatnost trgovine električnim uređajima za domaćinstvo za kvalifikovanje i učešće u sprovođenju projekta „Kupovine novih energetski efikasnih električnih uređaja za fizička lica uz predaju starog električnog uređaja iste kategorije (otpadna oprema iz domaćinstva)” u iznosu 100.000,00€. Rok za dostavljanje prijava bio je 11.12.2024. godine. Komisija za evaluaciju pristiglih prijava je sačinila Izvještaj o evaluaciji pristiglih prijava sa predlogom za odabir dva kvalifikovana trgovca (Tehno plus d.o.o. i Eurotehnika d.o.o.) koji su dostavili prijave i ispunili uslove javnog poziva. Odluke o obabiru kvalifikovanih trgovaca shodno Javnom pozivu i Izvještaju komisije donijete su 23.12.2024.god. Ugovori o poslovnoj saradnji na sprovođenju projekta između Eko-fonda i kvalifikovanih trgovaca potpisani su 24.12.2024. godine.

Javni konkurs za građane objavljen je 30.12.2024. godine sa trajanjem do utroška sredstava. Prijava građana za pribavljanje identifikacionog koda vrši se putem informatičke aplikacije izrađene za potrebe projekta.

[Javni konkurs za dodjelu subvencija za primjenu mjera energetske efikasnosti za poslovne objekte namijenjene privredi](#)

Ukupna vrijednost Javnog konkursa za dodjelu subvencija shodno ovom projektu u 2023.godini iznosio je 300.000,00€

Energetska efikasnost je prepoznata kao ekonomičan i brz način za povećanje sigurnosti snabdijevanja energijom i za smanjenje emisija gasova staklene bašte odgovornih za klimatske promjene. U tom smislu, Programom rada za 2023. godinu Eko-fonda planirano je raspisivanje Javnog konkursa za dodjelu subvencija privrednim licima odnosno vlasnicima i suvlasnicima postojećih poslovnih objekata u cilju energetske obnove, a koji ima za cilj smanjenje troškova grijanja, ostvarivanje značajnog smanjenja emisija CO₂, kao i razvoj tržišta efikasnih sistema za grijanje u Crnoj Gori.

Eko-fond je tokom 2024.god. nastavio sa aktivnostima na sprovođenju javnog konkursa objavljenog 18.12.2023.godine, te nakon isteka roka za dostavljanje prijava 18.03.2024. godine Komisija za provjeru i ocjenu pristiglih prijava je u aprilu 2024.godine izvršila evaluaciju i sačinila Izvještaj o evaluaciji prijava. Na javnom konkursu prijave su dostavila tri privredna subjekta, od kojih su dva ispunili uslove za donošenje odluke o odabiru korisnika sredstava shodno sačinjenim Izvještajima o nultom stanju (LU Monte d.o.o. – EE fasadna bravarija u iznosu 9.727,66€ i Efel travel d.o.o.- toplotna pumpa u iznosu 25.000,00€). U maju 2024.godine. Eko-fond je potpisao ugovore o dodjeli subvencije sa dva korisnika. Nakon dostavljanja zahtjeva za isplatu sredstava uz Narativne i finansijske izvještaje od strane korisnika, Eko-fond je sačinio Izvještaj o realizaciji projekata te shodno ugovorenim obavezama “Efel travel” d.o.o. izvršena je isplata sredstava u ugovorenom iznosu u julu 2024.godine. Dok je ugovorena isplata za drugog korisnika „Lu Monte” d.o.o. izvršena u oktobru 2024.godine. Sredstva koja su ostala neiskorišćena iznose 265.272,34€.

Dana 11. novembra 2024.godine objavljen je novi Javni konkurs za dodjelu subvencija za realizaciju projekta mjera energetske efikanosti namijenjene privrednicima i preduzetnicima.

Ukupan raspoloživi iznos sredstava shodno Javnom konkursu iznosi 200.000,00 €, od čega je za nabavku i ugradnju visokoefikasnih toplotnih pumpi za grijanje/hlađenje objekta opredijeljeno 70.000,00€, ugradnju termoizolacije na fasadi objekta 70.000,00€ i nabavku i ugradnju energetski efikasne fasadne bravarije 60.000,00€.

Nabavku i ugradnju visokoefikasnih toplotnih pumpi za grijanje/hlađenje: Maksimalni iznos sredstava podrške koje korisnik može ostvariti iznosi 60% prihvatljivih troškova, odnosno maksimalno do 20.000,00€, sa uključenim PDV-om.

Nabavku i ugradnju termoizolacije na fasadi objekta: Maksimalni iznos sredstava podrške koje korisnik može ostvariti iznosi 50% prihvatljivih troškova, odnosno maksimalno do 10.000,00 €, u koji iznos može biti uključen PDV.

Nabavku i ugradnju energetski efikasne fasadne bravarije: Maksimalni iznos sredstava podrške koje korisnik može ostvariti iznosi 50% prihvatljivih troškova, odnosno maksimalno do 10.000,00€, u koji iznos može biti uključen PDV.

Ukupan maksimalan iznos subvencije koje korisnik može ostvariti ovim javnim konkursom iznosi 30.000,00€. Definisani rok za podnošenje prijave je 09.02.2025. godine.

Mjere energetske efikasnosti namijenjene građanima opštine Pljevlja

Imajući u vidu da je opština Pljevlja prepoznata po najvišem nivou zagađenosti vazduha u Crnoj Gori (dominantno izazvanog upotrebom uglja za grijanje), Eko-fond je Programom rada za 2024. godinu uvrstio i planirao sredstva u iznosu od 500.000,00€ za podršku aktivnostima na podsticanju primjene mjera energetske efikasnosti u stambenom sektoru i smanjenje zagađenja u opštini Pljevlja, te da projekat može, ali ne i isključivo biti realizovan u saradnji sa drugim institucijama.

Tokom 2024.godine Eko-fond i opština Pljevlja su na osnovu usvojenog Programa od strane Vlade Crne Gore (zaključkom broj: 09-305/24-2138/2 od 18.04.2024. god.) potpisali Sporazum o zajedničkom finansiranju i realizaciji Programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima (broj: 01-354/24-393/1 od 23.05.2024. godine) i Aneks sporazuma (broj: 04-018/24-734/1 od 29.07.2024.godine), a u cilju sprovođenja Programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima usvojenog zaključkom Vlade Crne Gore, u okviru kojeg je za stanovnike opštine Pljevlja izdvojen ukupan budžet za komponentu 1 Programa- Podrška na implementaciji mjera energetske efikasnosti u individualnim stambenim objektima za podršku domaćinstvima u opštini Pljevlja u iznosu 1.700.000,00€. Budžet za opštinu Pljevlja objedinjava sredstva Eko-fonda u iznosu od 500.000,00€, opštine Pljevlja u iznosu 300.000,00€ i sredstva iz finansijskih sredstava obezbijeđenih iz paketa direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize 900.000,00€ i realizuje se kroz Program za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima.

Program za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima

Vlada Crne Gore imenovala je Eko-fond kao implementacionu jedinicu za sprovođenje programa energetske efikasnosti zaključkom (broj: 09-305/24-2138/2 od 18.04.2024. god.), za sprovođenje programa podrške u iznosu od 8.800.000,00€ za namjene Programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima, od čega:

8.000.000,00€ preko Instrumenta za pretpristupnu pomoć – IPA III, Paket direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize.

300.000,00€ iz budžeta opštine Pljevlja,

500.000,00€ iz sredstava Eko-fonda.

Program za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima podrazumijeva realizaciju sljedećih aktivnosti:

Komponenta 1: Podrška na implementaciji mjera energetske efikasnosti u individualnim stambenim objektima, sa ukupnim budžetom u iznosu 7.500.000,00 €, od čega:

1.700.000,00€ za podršku domaćinstvima u opštini Pljevlja i

5.800.000,00€ za podršku domaćinstvima u ostalim opštinama u Crnoj Gori.

Komponenta 2: Podrška na unapređenju energetske karakteristika omotača kolektivnih stambenih zgrada u opštini Pljevlja, sa ukupnim budžetom u iznosu 1.100.000,00€;

Upravljanje programom i organizaciju promotivnih aktivnosti u iznosu 200.000,00€.

Tokom 2024.godine Eko-fond je aktivno učestvovao u pripremnim aktivnostima na uspostavljanju programa u saradnji sa svim uključenim stranama.

Dana 19.01.2024. godine potpisan je ugovor o prenosu vlasništva softvera- digitalnog modela za sufinansiranje poboljšanja mjera energetske efikasnosti u sektoru domaćinstva između UNDP i Fonda za zaštitu životne sredine. Izrađen softver predstavlja podršku UNDP obezbijedenu u okviru projekta „Jačanje kapaciteta za povećanje energetske efikasnosti i smanjenje zagađenja vazduha u opštini Pljevlja”. Proceduru pripreme projektnog zadatka, objavu, sprovođenja i ugovaranje nabavke sproveo je UNDP samostalno u skladu sa UNDP finansijskim pravilima i regulativom.

Shodno zaključcima Vlade Crne Gore sporazum o saradnji između Ministarstva energetike i rudarstva i Fonda za zaštitu životne sredine za sprovođenje programa potpisan je dana 22.04.2024. godine. Takođe u skladu sa zaključkom Vlade Crne Gore sredstva u iznosu od 8.000.000,00 €. uplaćena su na poseban račun Eko-fonda.

Eko-fond je pribavio mišljenje od Agencije za zaštitu konkurencije da se realizacija Programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima ne odnosi na pitanja državne pomoći shodno Zakonu o kontroli državne pomoći, dana 17.05.2024.god.

Sporazum o zajedničkom finansiranju i realizaciji programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima potpisan je između Eko-fonda i opštine Pljevlja (dana 23.05.2024.god i Aneks dana 29.07.2024. godine), kao i Ugovor o prenosu sredstava u iznosu od 300.000,00 € između opštine Pljevlja i Eko-fonda koji je potpisan dana 23.05.2024.godine.

Shodno usvojenom programu i Odluci Odbora direktora Eko-fonda u 2024.godini donesena je odluka o obrazovanju komisije za nadzor i koordinaciju sprovođenja programa.(broj 01-077/24-602/2 od 04.07.2024)

Izvršni direktor je donio odluku o formiranju operativnog tima za sprovođenje Programa br.01-077/24-675/3 od 23.07.2024. godine.

Aktivnost pripreme, objave i sprovođenja javnog poziva za kvalifikovane izvođače radova od strane Eko-fonda putem informatičke aplikacije izrađene za potrebe programa otpočeta je u maju 2024.godine. Javni poziv za kvalifikovanje izvođača radova objavljen je 20.05.2024.god. i otvoren je za prijave tokom cijelog trajanja programa. Za potrebe sprovođenja javnog poziva formirana je komisija za evaluaciju pristiglih prijava koja sačinjava izvještaje sa predlogom izbora kvalifikovanih izvođača koji ispunjavaju uslove. Ukupno pristiglih prijava na dan 12.12.2024. godine - 32 pristigle prijave, od kojih je 27 ispunilo uslove.

Za podnosiocima prijava koju su ispunili uslove donesene su odluke o kvalifikovanju izvođača radova na programu, sa istima su potpisani ugovori o poslovnoj saradnji na provođenju programa i na taj način 25 kvalifikovanih izvođača su postali partneri na sprovođenju programa.

Imajući u vidu da je Programom predviđeno da Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) pruži tehničku podršku Eko-fondu u sprovođenju Programa naročito u dijelu kontrole realizacije mjera energetske efikasnosti na terenu i monitoringa namjenskog trošenja sredstava, Eko-fond je sa UNDP potpisao okvirnu Izjavu o namjeri saradnje 22.07.2024. godine.

U julu 2024.godine Eko-fond je pripremio tekstove javnih konkursa i to:

- javnog konkursa za dodjelu bespovratnih finansijskih sredstava fizičkim licima za implementaciju mjera poboljšanja energetske efikasnosti u individualnim stambenim objektima i stambenim jedinicama (stanovima) unutar kolektivnih stambenih zgrada u iznosu 7.500.000,00€ i
- javnog konkursa za sufinansiranje mjera na unapređenju karakteristika omotača kolektivnih stambenih zgrada u opštini Pljevlja u iznosu 1.100.000,00€.

Dana 30.07.2024. godine Eko-fond je pripremljene javne konkurse zvaničnim putem uputio Ministarstvu energetike i rudarstva i opštini Pljevlja na saglasnost. Nakon dostavljenih saglasnosti Ministarstva energetike i rudarstva i opštine Pljevlja, Eko-fond je objavio javne konkurse dana 01.08.2024. godine. Za oba javna konkursa donesene su odluke o formiranju komisija za evaluaciju pristiglih prijava.

Od dana objave do 31.12.2024.godine podneseno je ukupno 4527 prijava putem informatičke aplikacije, za komponentu1, 164 je odustalo od prijave, za 3.996 prijava odrađene su administrativne i tehničke provjere od strane komisije, odobreno je 1.221 prijava od čega je 992 potpisanih ugovora sa korisnicima u iznosu 1.912.000 eura. Broj odbijenih prijava je 164, dok broj prijava koji su proceduri iznosi 2509. Aktivnosti na sprovođenju programa nastaviće se u 2025.godini sve do utroška sredstava.

Od dana objave do 31.12.2024. godine podnesena je 1 prijava za komponentu 2 koja je odobrena. Imajući u vidu da opština Pljevlja nije obezbijedila nadzor nad izvođenjem radova na komponenti 2, a shodno obavezama iz potpisanog Sporazuma i usvojenog Programa, Ugovor o dodjeli sredstava sa korisnikom biće potpisan nakon ispunjenja uslova.

Program za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji

Realizacija programa podržana je iz Instrumenta za pretpristupnu pomoć – IPA III, Paket direktne budžetske podrške Evropske komisije Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize.

Za realizaciju Programa za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji izdvojeno je 3.000.000,00€.

Ukupna vrijednost pojedinačne investicije biće finansirana kroz bespovratna sredstva koja će biti dodijeljena pojedinačnom projektu od strane Eko-fonda za dio prihvatljivih troškova investicije u iznosu max 70% ukupne vrijednosti investicije sredstva podnosioca prijave za sufinansiranje ostatka vrijednosti projekta, u iznosu min 30% ukupne vrijednosti investicije.

Najniži, odnosno najviši iznos bespovratnih sredstava koji se može dodijeliti pojedinom podnosiocu prijave iznosi od 60.000,00€ do 200.000,00€.

Shodno programu mjere energetske efikasnosti na koje će se odnosi bespovratna sredstva prema korisnicima obuhvataju:

- Ugradnju solarnog fotonaponskog sistema na krovu objekta;
- Modernizaciju sistema grijanja/hlađenja u hotelskim objektima i implementaciju SMART rješenja;
- Ugradnju solarnih kolektora za zagrijavanje vode;
- Postavljanje termoizolacije na zidove/krov objekata i zamjena stolarije efikasnijom;
- Modernizaciju sistema rashladnih komora sa „prirodnim” rashladnim sredstvom.

Vlada Crne Gore imenovala je Eko-fond za implementacionu jedinicu za sprovođenje programa energetske efikasnosti zaključkom Vlade Crne Gore (broj: 08-330/24-2852/2 od 30.05.2024.god.), kao i Sporazumom o saradnji između Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstva energetike i rudarstva i Fonda za zaštitu životne sredine za sprovođenje programa podrške u iznosu od 3.000.000,00€ za namjene Programa za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji.

U skladu sa zaključkom Vlade Crne Gore od strane Ministarstva finansija uplaćena su sredstva u iznosu od 3.000.000,00€ na poseban račun Eko-fonda.

Tokom 2024.godine Eko-fond je pripremio Nacrt javnog poziva za kvalifikovane izvođače radova, kao i tekst javnog konkursa za korisnike od strane Eko-fonda pripremljeni su 17.07.2024.godine i upućeni na dobijanje saglasnosti Ministarstvu turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i Ministarstvu energetike i rudarstva. Nakon dobijene saglasnosti ministarstava Javni poziv za kvalifikovanje izvođača radova objavljen je 29.07.2024.godine sa rokom za podnošenje prijava 12.09.2024.godine. Podnošenje i obrada prijava realizovana je kroz informatičku aplikaciju. Za potrebe sprovođenja javnog poziva formirana je komisija za evaluaciju pristiglih prijava koja je sačinila izvještaje sa predlogom izbora kvalifikovanih izvođača koji ispunjavaju uslove. Ukupan broj pristiglih prijava na javnom pozivu je 18, od kojih je 15 podnosioca prijava ispunilo uslove i sa kojima su potpisani ugovori o saradnji na sprovođenju programa.

Eko-fond je takođe pribavio mišljenje od Agencije za zaštitu konkurencije dana 23.07.2024.godine u vezi realizacije Programa za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji i primjene pravila pomoći male vrijednosti “de minimis” shodno Pravilniku o listi pravila državne pomoći.

Drugi javni poziv za kvalifikovanje izvođača raspisan je 25.09.2024.godine. Za potrebe sprovođenja javnog poziva formirana je komisija za evaluaciju pristiglih prijava koja sačinjava izvještaje sa predlogom izbora kvalifikovanih izvođača koji ispunjavaju uslove. Ukupan broj pristiglih prijava na javnom pozivu je 4. Podnesene prijave su ispunile uslove javnog poziva sa kojima su i potpisani ugovori o saradnji na sprovođenju programa.

Ukupno se kvalifikovalo 19 privrednih subjekata koji su shodno potpisanim ugovorima o poslovnoj saradnji partneri na sprovođenju programa.

Javni konkurs za sufinansiranje mjera energetske efikasnosti privrednim subjektima u hotelskom sektoru „Program za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji“ objavljen je 29.07.2024. godine sa rokom za dostavljanje prijava 27.10.2024.godine. Odlukom o imenovanju formirana je komisija za sprovođenje javnog konkursa. Ukupan broj podnesenih prijava na javnom konkursu je 19, od čega su 3 podnosica prijave odustala, a 16 prijava je u postupku evaluacije.

Program za podsticanje energetske efikasnosti u objektima koji pružaju usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu

Realizacija programa podržana je iz Instrumenta za pretpristupnu pomoć – IPA III, Paket direktne budžetske podrške Evropske komisije Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize.

Za realizaciju Programa za podsticanje energetske efikasnosti u objektima koji pružaju usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu izdvojeno je 500.000,00€.

U okviru podrške na implementaciji mjera energetske efikasnosti u domaćinstvima koja pružaju ugostiteljske usluge moguće je finansirati realizaciju jedne ili više mjera energetske efikasnosti i to:

- Ugradnja termoizolacije na fasadi objekta;
- Ugradnja termoizolacije na fasadi objekta na međuspratnoj konstrukciji prema negrijanom tavanu ili podrumu;
- Ugradnja energetski efikasne fasadne stolarije;
- Ugradnja sistema za grijanje na moderne oblike biomase;
- Ugradnja split/multisplit sistema za grijanje/hlađenje objekta;
- Ugradnja visokoefikasnih toplotnih pumpi za grijanje objekta;
- Ugradnja solarnih sistema za zagrijavanje vode;
- Ugradnja fotonaponskih sistema za proizvodnju električne energije (on grid / off grid).

Vlada Crne Gore imenovala je Eko-fond kao implementacionu jedinicu za sprovođenje programa energetske efikasnosti zaključkom Vlade Crne Gore (broj: 08-330/24-2851/2 od 30.05.2024.god.), kao i Sporazumom o saradnji između Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstva energetike i rudarstva i Fonda za zaštitu životne sredine za sprovođenje programa podrške u iznosu od 500.000,00€ za

namjene Programa za podsticanje energetske efikasnosti u objektima koji pružaju usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu.

Tokom 2024.godine Eko-fond je aktivno učestvovao u pripremnim aktivnostima na uspostavljanju programa u saradnji sa svim uključenim stranama.

Shodno usvojenom programu i Odluci Odbora direktora Eko-fonda u 2024. godini donesena je odluka o obrazovanju komisije za nadzor i koordinaciju sprovođenja programa.(broj 01-077/24-602/3 od 04.07.2024)

Izvršni direktor je donio Odluku o formiranju Operativnog tima za sprovođenje Programa br.01-077/24-675/4 od 23.07.2024. godine.

Nacrt javnog poziva za kvalifikovane izvođače radova, kao i tekst javnog konkursa za korisnike od strane Eko-fonda pripremljeni su 17.07.2024. godine i upućeni na dobijanje saglasnosti Ministarstvu turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i Ministarstvu energetike i rudarstva. Nakon dobijene saglasnosti ministarstava Javni poziv za kvalifikovanje izvođača radova objavljen je 29.07.2024. godine i traje tokom cijelog perioda realizacije Programa.

Eko-fond je pribavio mišljenje od Agencije za zaštitu konkurencije dana 23.07.2024. godine u vezi realizacije Programa za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji i primjene pravila pomoći male vrijednosti „De minimis” shodno Pravilniku o listi pravila državne pomoći.

Za potrebe sprovođenja javnog poziva formirana je komisija za evaluaciju pristiglih prijava koja je sačinila izvještaje sa predlogom izbora kvalifikovanih izvođača koji ispunjavaju uslove. Ukupno pristiglih prijava je 12, od kojih je 10 ispunilo uslove i sa kojima su potpisani ugovori o saradnji na sprovođenju programa.

Javni konkurs za sufinansiranje mjera energetske efikasnosti za fizička lica koja pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i u seoskom domaćinstvu objavljen je 04.11.2024. godine i traje sve do utroška sredstava. Do izvještajnog perioda odnosno do 31.12.2024.godine podnesene su 22 prijave.

Služba za zaštitu životne sredine i klimatske promjene

Eko-fond je u toku 2024. godine raspisao šest javnih konkursa za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za realizaciju projekata iz oblasti zaštite životne sredine planiranih Programom rada Eko-fonda za 2024.godinu.

Takođe, realizovane su i aktivnosti na projektima i javnim konkursima započetim u prethodnoj godini, a čije aktivnosti su nastavljene u 2024.godini.

Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za projekte zaštite, očuvanja i unaprjeđenja životne sredine nevladinim organizacijama (organizacije civilnog društva)

Predmet Javnog konkursa je dodjela bespovratnih sredstava (subvencija) za realizaciju projekata nevladinih organizacija iz oblasti zaštite, očuvanja i unaprjeđenja životne sredine, kao i borbe protiv klimatskih promjena.

Eko-fond je 07.08.2023. godine raspisao Javni konkurs za dodjelu subvencija za projekte zaštite, očuvanja i unaprjeđenja životne sredine nevladinim organizacijama, sa rokom za

dostavljanje prijava do 20.09.2023. godine. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 60.000,00€, a visina subvencije do 80% prihvatljivih troškova odnosno do 12.000,00€. Nakon isteka roka za dostavljanje prijava Komisija za sprovođenje javnog konkursa izvršila je evaluaciju pristiglih prijava i sačinila Izvještaj o evaluaciji, na osnovu kojeg je Izvršni direktor donio odluke o odabiru korisnika za 6 nevladinih organizacija. Dana 20.11.2023. godine potpisani su ugovori sa korisnicima o namjenskom korišćenju sredstava, dok su aktivnosti na realizaciji projekta nastavljene u 2024. godini. Sredstva odobrena po ovom Javnom konkursu isplaćivala su se mjesečno po utrošku, na način što su korisnici dostavljali mjesečne narativne i finansijske izvještaje koji jasno prikazuju realizovane aktivnosti, postignute rezultate, utrošena sredstva, dokaze o isplatama i ostalu validnu relevantnu dokumentaciju (fotografije sa događaja, liste učesnika, bankarske izvode, račune, Ugovore, itd).

Po ovom javnom konkursu isplaćena su sredstva korisnicima:

- NVO Zeleni pravac u iznosu od 8.770,00€,
- NVO Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju UDG u iznosu od 11.990,76€
- NVO Građanski aktivizam u iznosu od 11.960,00€,
- NVO Da zaživi selo u iznosu od 8.889,00€,
- NVO Klasterska inicijativa u iznosu od 8.295,11€ i
- NVO Društvo mladih ekologa u iznosu od 8.392,98€

Ukupno utrošena sredstva za realizaciju ovog javnog konkursa su u iznosu od 58.297,85€ 18.07.2024. godine Eko-fond je raspisao novi javni konkurs za dodjelu subvencija za projekte zaštite, očuvanja i unapređenja životne sredine nevladinim organizacijama, sa definisanim rokom za dostavljanje prijava do 01.09.2024. godine. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 100.000,00€, a visina subvencije do 85% prihvatljivih troškova odnosno do 20.000,00€. Javnim konkursom predviđena je dodjela subvencija u okviru ponuđenih tema koje prate pravac razvoja Eko-fonda. Nakon isteka roka za dostavljanje prijava Komisija za sprovođenje javnog konkursa je u oktobru 2024. godine izvršila evaluaciju pristiglih prijava i sačinila Izvještaj o evaluaciji, na osnovu kojeg je izvršni direktor donio Odluke o odabiru korisnika za NVO Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju univerziteta Donja Gorica u iznosu od 19.541,00€, NVO Građanska alijansa u iznosu od 19.550,00€ i NVO Ronilački klub Tim ajkula u iznosu od 19.550,00€ i sa njima su potpisani ugovori o namjenskom korišćenju sredstava. Ukupno utrošena sredstva su u iznosu od 58.641,00€ dok preostali raspoloživi iznos sredstva shodno ovom javnom konkursu iznosi 41.359,00€.

Usljed neiskorišćenih predviđenih sredstava i nedovoljnog broja prijava koje su ispunile uslov na javnom konkursu u toku je ponovna priprema javnog konkursa.

[Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava \(subvencija\) za realizaciju projekta uklanjanja otpada odbačenog u životnu sredinu tzv \(divlje deponije\)](#)

Dodjela bespovratnih sredstava (subvencija) po ovom javnom konkursu je u cilju pružanja podrške jedinicama lokalne samouprave u projektima nelegalnog deponovanja otpada i prevencije nastajanja novih deponija, odnosno ispunjavanja obaveza predviđenih lokalnim akcionim planovima.

Eko-fond je 07.08.2023. godine raspisao Javni konkurs za dodjelu subvencija za realizaciju projekta uklanjanja otpada odbačenog u životnu sredinu. sa rokom za dostavljanje prijava do 05.10.2023. godine. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 300.000,00€, a visina subvencije do 80% prihvatljivih troškova odnosno do 34.000,00€.

Kroz ovaj javni konkurs pravo na subvenciju ostvarila su 4 korisnika. (DOO Komunalne djelatnosti Bar, Opština Zeta, Opština Plav i Opština Mojkovac). Predstavnici Eko-fonda posjetili su prijavljene lokacije kako bi utvrdili nulto stanje, nakon čega je izvršni direktor potpisao ugovor sa korisnicima sredstava.

Usled neiskorišćenih predviđenih sredstava i nedovoljnog broja dostavljenih prijava na javnom konkursu izvršena je ponovna priprema i objava Javnog konkursa u Decembru 2023. godine, sa ukupnim iznosom projekta od 192.363,46€, i visinom subvencije do 80% prihvatljivih troškova, odnosno do 34.000,00€. Kroz ovaj javni konkurs 7 korisnika je ostvarilo pravo na subvenciju (Opština Nikšić, Opština Mojkovac, Opština Plav, DOO Komunalno Tuzi, Opština Gusinje, DOO Komunalno Rožaje, i Opština Bijelo Polje) Nakon utvrđenog nultog stanja Izvršni direktor je potpisao ugovor sa korisnicima sredstava.

Eko-fond je tokom 2024. godine nastavio aktivnosti na sprovođenju ovog javnog konkursa.

Ukupno je sanirano 40 nelegalnih odlagališta, a uklonjeno je oko 7.000m³ otpada. Opština Bijelo Polje nije izvršila ugovorene obaveze odnosno nije izvršila realizaciju projekta u predviđenom ugovorenom roku usljed čega sredstva u iznosu od 29.027,87€ nisu realizovana.

Ukupno utrošena sredstva po ovom javnom konkursu iznose 262.000,00€, dok je preostali raspoloživi iznos sredstava od 37.850,67€, preusmjeren na Javni konkurs za nabavku komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom koji je raspisan u avgustu 2024.godine.

Dana 08.07.2024. godine Eko-fond je raspisao novi javni konkurs za realizaciju projekta uklanjanja otpada odbačenog u životnu sredinu, sa rokom za dostavljanje prijava do 05.09.2024. godine.

Ukupna vrijednost projekta iznosila je 400.000,00€, a visina subvencije do 80% prihvatljivih troškova odnosno do 50.000,00€. Komisija za sprovođenje javnog konkursa izvršila je evaluaciju pristiglih prijava, i sačinila Izvještaj o evaluaciji na osnovu kojeg je Izvršni direktor donio odluke o odabiru korisnika sredstava za Opština Nikšić u iznosu od 46.118,40€, Opština Kolašin u iznosu od 26.244,80€, Opština Plav u iznosu od 50.000,00€, Opština Andrijevica u iznosu od 45.920,00€, Opština Bijelo Polje u iznosu od 40.736,80€, Opština Danilovgrad u iznosu od 33.325,00€, Opština Mojkovac u iznosu od 24.137,60€, Opština Bar u iznosu od 50.000,00€, Opština Berane u iznosu od 43.342,40€ i Opština Zeta u iznosu od 38.903,92€.

Po ovom javnom konkursu prijavljena je sanacija nelegalnih odlagališta u 10 opština na 61 lokaciji, sa ukupnom količinom otpada oko 8000m³.

Ukupna površina neuređenih odlagališta na kojima se realizuje projekat- 289.455m²

Predstavnici Eko-fonda posjetili su prijavljene lokacije kako bi utvrdili nulto stanje, nakon čega je Izvršni direktor potpisao ugovor sa korisnicima sredstava. Realizacija projekta je u toku.

Ukupno utrošena sredstva – 398.728,92€

Takođe, u izvještajnom periodu Služba je sprovodila aktivnosti na praćenju projekta i izvještavanju ugovorenih obaveza korisnika iz 2022. godine.

Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za nabavku komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom

Svrha ovog Javnog konkursa je kvalitetniji, postojaniji i ekonomski efikasniji sistem upravljanja komunalnim otpadom i održavanja javnih površina u skladu s načelima održivog razvoja, zaštite životne sredine i prirode i zaštitom javnog interesa te podsticanja unaprjeđenja sistema odvojenog prikupljanja otpada unutar lokalnih zajednica.

Eko-fond je 14.08.2023. godine raspisao Javni konkurs za nabavku komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom sa definisanim rokom za dostavljanje prijava do 12.10.2023. godine.

Ukupna vrijednost projekta iznosila je 300.000,00€, a visina subvencije 80% prihvatljivih troškova odnosno do 34.000,00€.

Pravo na subvenciju ostvarilo je 10 korisnika: DOO Čistoća Pljevlja u iznosu od 30.492,00€ Opština Bar u iznosu od 34.000,00€, DOO Čistoća Podgorica u iznosu od 34.000,00€, DOO Komunalno Tuzi u iznosu od 34.000,00€, DOO Komunalno Kotor u iznosu od 25.206,72€, Opština Zeta u iznosu od 27.712,78€, Opština Herceg Novi u iznosu od 33.821,70€, Opština Plav u iznosu od 30.104,80€, Opština Mojkovac u iznosu od 20.614,00€ i Opština Petnjica u iznosu od 30.048,00€

Po sprovedenom postupku javne nabavke u 2024. godini potpisani su Ugovori sa korisnicima o namjenskom korišćenju sredstava.

Kroz ovaj Javni konkurs Eko-fond je finansirao nabavku: 282 kontejnera, 2.200 kanti, 7 polupodzemnih kontejnera, 2 hidraulična pres kontejnera, 1 domino kontejner i 3 transportna vozila.

Ukupno utrošena sredstva- 299.430,06€

Eko-fond je 29.04.2024. godine raspisao novi Javni konkurs za nabavku komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom sa rokom za dostavljanje prijava do 13.06.2024. godine. Komisija za sprovođenje javnog konkursa izvršila je evaluaciju pristiglih prijava, i sačinila Izvještaj o evaluaciji na osnovu kojeg je izvršni direktor donio odluke o odabiru korisnika sredstava. Javnim konkursom je ukupno bilo opredijeljeno 1.148.000,00€, odnosno 648.000,00€ za pokretnu komunalnu opremu i 500.000,00€ za nepokretnu komunalnu opremu. Od 25 jedinica lokalne samouprave u Crnoj Gori na javni konkurs se prijavilo njih 21, te sredstva opredijeljena javnim konkursom nisu bila dovoljna za finansiranje svih podnijetih prijava. Odlukom Odbora direktora broj 01-077/24-602/5 od 04.07.2024. godine, odobrena su dodatna sredstva za realizaciju javnog konkursa za nabavku komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom u iznosu od 430.000,00€.

Pravo na dodjelu bespovratnih sredstava za nepokretnu komunalnu opremu čija je vrijednost nabavke procijenjena na 836.189,08€, ostvarili su sljedeći podnosioci prijava: DOO Komunalno Danilovgrad, DOO Komunalno Berane, DOO Komunalne djelatnosti Bar, DOO Komunalno Ulcinj, DOO Čistoća Herceg Novi, DOO Komunalno Kotor, DOO Komunalno Zeta, DOO Čistoća Pljevlja, DOO Komunalno Plav i DOO Deponija Livade Podgorica.

Predviđena je nabavka više od 300 kontejnera, 30 polupodzemnih kontejnera, pres kontejner, 2 rolo kontejnera, 4 skip kontejnera, 2 pres balirke, reciklomat, stakleno zvono za skladištenje staklenog otpada i oko 3000 kanti.

Ukupan iznos subvencije Eko-fonda za nabavku nepokretne opreme je 568.349,95€ .

Pravo na dodjelu bespovratnih sredstava za pokretnu komunalnu opremu, čija je vrijednost nabavke procijenjena na 2.119.293,60€, ostvarili su: Opština Kolašin, Opština

Gusinja, Opština Šavnik, Opština Cetinje, Opština Tuzi, Opština Plav, Opština Mojkovac, Opština Nikšić, DOO Komunalno Danilovgrad, DOO Komunalno Berane, DOO Komunalno Ulcinj, DOO Komunalno Kotor, Zelenilo d.o.o. Podgorica, DOO Komunalno Rožaje, DOO Komunalno Petnjica, DOO Komunalno Zeta, DOO Čistoća Pljevlja i DOO Vodovod i kanalizacija Herceg Novi.

Predviđena je nabavka: 6 autosmečara, 4 multifunkcionalne kombinovane mašine, teretno vozilo za transport otpada, 1 električno vozilo za transport otpada, 2 rovokopača, grajfer, 2 vozila za pranje ulica, četke za čišćenje puteva.

Ukupan iznos subvencije Eko-fonda za nabavku pokretne opreme je 978.501,60€.

Ukupna vrijednost nabavke komunalne opreme (pokretna/nepokretna) iznosi 2.955.482,68€ , od čega je finansijsko učešće Eko-fonda u iznosu od 1.546.851,55€.

Pravo na subvenciju ostvarila 21 opština.

Za potrebe izrade Ugovora, korisnicima je određen rok od 90 dana za pokretanje postupka javne nabavke. Do sada su potpisani Ugovori sa 16 opština.

Za nabavku pokretne opreme projekat je realizovan u opštini Plav i isplaćena sredstva u iznosu od 64.800,00€ i DOO Komunalno Rožaje- isplaćena sredstva u iznosu 15.896,00€.

Za nabavku nepokretne komunalne opreme projekat je realizovala Deponija d.o.o Podgorica- isplaćena sredstva u iznosu 41.680,00€ i DOO Komunalno Danilovgrad- isplaćena sredstva u iznosu 17.544,00€

Odlukom broj 03-402/24-783/5-1 od 20.08.2024. godine opredijeljena su sredstva za realizaciju javnog konkursa za dodjelu bespovratnih sredstava za nabavku komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom u iznosu od 200.000,00€, privrednim društvima registrovanim za pružanje komunalnih usluga koji nijesu ostvarili pravo na dodjelu subvencije na javnom konkursu za nabavku komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom u 2024. godini.

Dana 26.08.2024. godine Eko-fond je raspisao novi javni konkurs za nabavku komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom za komunalna preduzeća koja nisu ostvarila subvenciju na javnom konkursu za nabavku komunalne opreme u 2024. godini, sa rokom za dostavljanje prijava do 10.10.2024. godine. Javnim konkursom je ukupno bilo opredijeljeno 268.000,00€. Od ukupnog broja podnijetih prijava, 12 prijava je ispunilo uslove za dodjelu subvencije, ali je zbog ograničenog iznosa sredstava bilo moguće podržati 7 prijava. Odlukom broj 01-077/24-1205/2 od 13.12.2024. godine odobrena su dodatna sredstva za nabavku komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom za 2024. godinu u iznosu od 200.000,00€, kako bi sve prijave koje su ispunile uslove javnog konkursa dobile podršku za finansiranje.

Pravo na subvenciju ostvarilo je 12 korisnika: DOO Komunalno Cetinje u iznosu 37.833,38€, DOO Komunalno Nikšić u iznosu od 53.600,00€, DOO Komunalno i vodovod Žabljak u iznosu od 53.600,00€, DOO Čistoća Podgorica u iznosu od 40.000,00€, DOO Komunalno Kolašin u iznosu od 41.040,00€, DOO Tržnice i pijace u iznosu od 5.508,09€, DOO Vodovod i kanalizacija Tivat u iznosu od 53.600,00€, DOO Komunalno Tivat u iznosu od 42.000,00€, DOO Komunalno Šavnik u iznosu od 53.600,00€, DOO Pogrebne usluge Podgorica u iznosu 19.760,00€, DOO Otpadne vode Budva u iznosu od 13.472,00€ i DOO Vodovod i kanalizacija Podgorica u iznosu od 42.400,00€.

Za ovaj Javni konkurs Eko-fond je opredijelio 468.000,00€, a maksimalan iznos subvencije je 53.600,00€

Realizacijom projekta Eko-fond je omogućio nabavku: 19 polupodzemnih kontejnera, 3 multifunkcionalna vozila, autosmečar, dva vozila za uklanjanje otpada, 3 mašine za pranje ulica, komposter, 10 metalnih kontejnera i 2 rol kontejnera za mulj.

Ukupno utrošeno: 456.413,47€

Za potrebe izrade Ugovora korisnicima je određen rok od 90 dana za pokretanje postupka javne nabavke.

Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) jedinicama lokalne samouprave za projektovanje, uređenje i održavanje zelenih površina

Dodjela bespovratnih sredstava (subvencija) po ovom Javnom konkursu vrši se u cilju pružanja podrške jedinicama lokalne samouprave u postizanju osnovnog cilja održavanja postojećih i povećanje zelenih površina urbanih sredina koje predstavljaju značajan faktor koji obezbjeđuje i poboljšava vizuelni izgled i kvalitet života u urbanim sredinama.

Eko-fond je 14.08.2023. godine raspisao javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava jedinicama lokalne samouprave za projektovanje uređenje i održavanje zelenih površina, sa definisanim rokom za dostavljanje prijava do 12.10.2023. godine.

Ukupna vrijednost projekta iznosila je 300.000,00€, a visina subvencije 80% prihvatljivih troškova odnosno do 60.000,00€. Pravo na subvenciju ostvarilo je 7 korisnika.

Aktivnosti na ovom projektu realizovane su u 2024. godini. Nakon sprovedenog projekta i dostavljanja Narativnog i finansijskog izvještaja i zahtjeva za isplatu od strane korisnika, sačinjen je Izvještaj o realizaciji projekta i izvršena isplata sredstva: TO Plav u iznosu 49.500,00€, Opština Tivat u iznosu od 49.275,94€, Opština Šavnik u iznosu 27.963,09€, DOO Zelenilo Podgorica u iznosu od 59.581,00€, Opština Plužine u iznosu 55.888,19€, DOO Komunalne djelatnosti Bar u iznosu 31.180,24€ i DOO Komunalno Tuzi u iznosu 26.440,05€. Ukupno utrošena sredstva: 299.828,51€

Ukupna površina na kojoj je realizovan projekat je 163.841m²

Dana 22.07.2024. godine Eko-fond je raspisao novi javni konkurs za projektovanje, uređenje i održavanje zelenih površina sa rokom za dostavljanje prijava do 05.09.2024. godine. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 300.000,00€, a visina subvencije 80% prihvatljivih troškova, odnosno do 50.000,00€. Komisija za sprovođenje javnog konkursa izvršila je evaluaciju pristiglih prijava, i sačinila Izvještaj o evaluaciji na osnovu kojeg je Izvršni direktor donio odluke o odabiru korisnika sredstava za:

Opštinu Šavnik- u iznosu od 50.000,00€, Opštinu Tuzi u iznosu od 50.000,00€, Opštinu Kolašin u iznosu od 50.000,00€, Opštinu Mojkovac u iznosu od 50.000,00€, Opštinu Danilovgrad u iznosu od 49.999,00€ i Opštinu Zeta u iznosu od 49.987,04€.

Predstavnici Eko-fonda posjetili su prijavljene lokacije kako bi utvrdili nulto stanje, nakon čega je potpisan ugovor sa korisnicima sredstava.

Realizacija projekta je u toku, a ukupna površina na kojoj se realizuje projekat je 60.720m²

Ukupno utrošena sredstva – 299.986,04€

Projekat sakupljanja električnog/ elektronskog otpada iz domaćinstva

Cilj manipulisanja električnim i elektronskim otpadom je uspostavljanje sistema za odvojeno sakupljanje predmetnog otpada, shodno Zakonu o upravljanju otpadom. Projekat obuhvata sledeće aktivnosti:

- Kvalifikovanje privrednih subjekata koji imaju dozvolu Agencije za zaštitu životne sredine za sakupljanje i/ili preradu i zbrinjavanje električnog i elektronskog otpada na način koji omogućava sprovođenje postupka, pripreme za ponovnu upotrebu i preradu otpadnih komponenti ili cijelih električnih i elektronskih uređaja shodno Zakonu, za učešće u sprovođenju projekta „Sakupljanja električnog/elektronskog otpada iz domaćinstva” shodno predmetnoj kategoriji;
- Dodjela subvencije građanima po uređaju, a najviše 3 po korisniku, prilikom zbrinjavanja EE uređaja, gdje iznos subvencije ne može biti veći od 300,00€
- Građani će se kvalifikovati za dodjelu subvencija kroz poseban Javni poziv koji će objaviti Eko-fond.

04.11.2024.godine Eko-fond je objavio Javni poziv zainteresovanim privrednim društvima koji obavljaju djelatnost sakupljanja, odnosno transporta otpada od električnih i elektronskih proizvoda na način koji omogućava sprovođenje postupka pripreme za ponovnu upotrebu i preradu otpadnih komponenti ili cijelih električnih i elektronskih uređaja, za učešće u sprovođenju projekta „Sakupljanja električnog/elektronskog otpada iz domaćinstva” sa rokom za dostavljanje prijave do 04.12.2024. godine.

Na javni poziv podnesena je jedna prijava od WEG KOLEKTOR BERANE. Komisija za sprovođenje javnog poziva, izvršila je evaluaciju pristigle prijave, nakon čega je podnosiocu prijave omogućena dopuna dokumentacije, sa definisanim rokom od 5 radnih dana, odnosno do 20.12.2024.godine.

Dopunom dokumentacije podnosilac prijave je ispunio formalno pravne uslove predviđene Javnim pozivom, ali nije bio u mogućnosti da realizuje predmetnu obavezu zbog nedostatka logističkih kapaciteta, na osnovu čega je izvršni direktor dana 30.12.2024. godine donio Odluku o poništenju Javnog poziva privrednim društvima čija je djelatnost sakupljanje i transport električnog i elektronskog otpada za kvalifikovanje i učešće u sprovođenju projekta „Sakupljanje električnog i elektronskog otpada iz domaćinstva“.

Javni konkurs za finansiranje izrade projektne dokumentacije za realizaciju infrastrukturnih projekata iz oblasti zaštite životne sredine

Predmet javnog konkursa je dodjela bespovratnih sredstava jedinicama lokalne samouprave za finansiranje izrade projektne dokumentacije za realizaciju infrastrukturnih projekata iz oblasti zaštite životne sredine, kao što su upravljanje otpadom, otpadnim vodama, izgradnja sanitarnih deponija, izgradnja pripadajuće infrastrukture za deponije, izgradnja kanalizacionih mreža i srodni projekti u oblasti zaštite životne sredine. Javni konkurs je objavljen 16.09.2024. godine sa rokom za dostavljanje prijave do 16.10.2024. godine. Ukupna raspoloživa sredstva za realizaciju ovog Javnog konkursa su u iznosu od 500.000,00€, a visina subvencije do 80% prihvatljivih troškova, odnosno do 50.000,00€, dok preostali iznos od najmanje 20% ukupnih troškova snosi korisnik sredstava.

Na javni konkurs je pristiglo 8 prijave. Komisija za sprovođenje javnog konkursa izvršila je evaluaciju prijave, nakon čega je podnosiocima prijave omogućena dopuna dokumentacije sa definisanim rokom do 20.12.2024.godine. Nakon dostavljene dopune dokumentacije, Komisija je sačinila Izvještaj o evaluaciji na osnovu kojeg je Izvršni direktor donio Odluke o odabiru korisnika sredstava za: Opštinu Pljevlja u iznosu od 50.000,00€, Opštinu Žabljak u iznosu od 37.200,00€, Opštinu Rožaje u iznosu od 25.600,00€, Opštinu Tivat u iznosu od 50.000,00€ i Opštinu Bijelo Polje u iznosu od 40.000,00€. Ukupno je utrošeno 202.800,00€.

Integrisanje biodiverziteta u sektorske politike i prakse i jačanje zaštite ključnih tačaka biodiverziteta u Crnoj Gori (GEF)

Projekat sprovodi Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera uz podršku Kancelarije Ujedinjenih nacija za razvoj u Crnoj Gori (UNDP). Projekat je finansiran od strane Globalnog fonda za životnu sredinu (GEF) u iznosu od 3.278.995,00 USD. Tokom 2023. godine angažovana ekspertica je pripremila Nacrt analize postojećeg sistema podrški u poljoprivrednoj proizvodnji sa preporukama za unapređenje postojećih mjera i kriterijuma u Agrobužetu 2024. godine u kontekstu integracije pitanja zaštite biodiverziteta. Eko-fond je prepoznat kao implementaciono tijelo sa finansijskim učešćem u iznosu od 100.000,00€.

U izvještajnom periodu realizovane su sledeće aktivnosti:

- Priprema teksta javnog konkursa sa pripadajućim obrascima;
- Angažovana su dva konsultanta na sprovođenju projekta;
- 30.12.2024. godine je raspisan Javni konkurs.

Izrada Studije izvodljivosti „Pretvaranje biogasa u električnu energiju”, na sanitarnoj deponiji „Livade” Podgorica

Cilj projekta je izgradnja energetskog objekta na sanitarnoj deponiji Livade koji bi koristio deponijski gas iz postojećih sanitarnih kada 1,2 i 3, a vremenom i za ostale tri kade koje su takođe u planu za eksploataciju. Izgradnja energane na deponijski gas bila bi višestruko korisna za Glavni grad i državu, imajući u vidu činjenicu da bi Crna Gora bila jedina država u regionu pa i šire, koja bi na svim regionalnim deponijama imala instaliran ovaj pogon. Takođe, projekat je višestruko značajan za deponiju “Livade” Podgorica i finansijski održiv, obzirom da po preliminarnim istraživanjima u sanitarnoj kadi 2, a naročito na sanitarnoj kadi 3 ima dovoljno deponijskog gasa za minimum 10-12 godina proizvodnje električne energije instalisane snage 1,2-1,5MWe. Kada se uzmu u obzir sanitarne kade 4,5 i 6, deponijskog gasa može da bude i narednih 20-30 godina.

Programom rada Fonda za zaštitu životne sredine, predviđena su sredstva u iznosu od 35.000,00€ za finansiranje izrade Studije izvodljivosti, kojom će se dobiti potrebna analiza i smjernice za dalji razvoj projekta, kao i njegova ekonomska isplativost.

U izvještajnom periodu realizovane su sledeće aktivnosti:

Deponija d.o.o. Podgorica obratila se Eko-fondu sa Zahtjevom za prioritetno finansiranje projekta “Izrada studije izvodljivosti – Pretvaranje biogasa u električnu energiju na sanitarnoj deponiji Livade Podgorica”

Izvršni direktor imenovao komisiju za procjenu ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije;

Komisija je procijenila ispunjenost uslova u pogledu dostavljene dokumentacije, shodno članu 10 Pravilnika o uslovima koji moraju ispunjavati korisnici, načinu dodjeljivanja i korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine, i zaključila da projekat zadovoljava sve kriterijume.

30.07.2024. godine donijeta Odluka o dodjeli sredstava.

19.12.2024. godine Deponija d.o.o. Podgorica dostavila je obavještenje da je sproveden postupak javne nabavke i potpisan ugovor o nabavci usluga sa ponuđačem, nakon čega je 27.12.2024. godine potpisan Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava između Eko-fonda i Deponije d.o.o. Podgorica.

Unapređenje uslova za visokoškolsko obrazovanje iz oblasti Ekologije u Crnoj Gori

Cilj ovog projekta je modernizacija uslova za nastavu iz oblasti Ekologije za osposobljavanje i osnaživanje visokoškolskog kadra kako bi se razvijali i implementirali novi programi podrške. Edukacija je od prioritetnog značaja, kako bi generacije koje stasavaju imale sistematizovana znanja o savremenim problemima životne sredine, načinu otklanjanja negativnih posledica narušene ekološke ravnoteže kako bi Crna Gora u budućnosti mogla da računa na praktično osposobljen kadar koji bi implementirao projekte iz oblasti zaštite životne sredine.

Aktivnosti na realizaciji projekta u 2024. godini:

31.12.2024. godine, dostavljen dopis od Prirodno-matematičkog fakulteta sa molbom za prenos opredijeljenih sredstava za 2025. godinu.

31.12.2024. godine Eko-fond je dao saglasnost da se opredijeljena sredstva iskoriste u narednoj godini, uz obavezu da se pokrenu aktivnosti i Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava potpiše do 31.03.2025. godine. Planirani budžet iznosi 70.000,00€

Unapređenje komunalne infrastrukture u NP „Skadarsko jezero”

Osnovna djelatnost uprave JP „Nacionalnih parkova” jeste zaštita i očuvanje izvornih prirodnih vrijednosti (geoloških, hidroloških, bioloških), ambijentalne raznolikosti, obezbjeđivanje nesmetanog odvijanja prirodnih procesa, te nadzor nad sprovođenjem uslova i mjera zaštite na zaštićenim područjima.

Kroz projekat je obezbijeđena finansijska podrška upravi Nacionalnog parka „Skadarsko jezero” za sanaciju i rekonstrukciju bioprečišćivača (biojame) kako bi se smanjio pritisak na vodenu sredinu. Budžet iznosi 23.530,00€, dok je planirana visina subvencije 20.000,00€

U 2023. godini potpisan je Ugovor između Eko-fonda i JPNPCG i raspisana je jednostavna nabavka za izvođenje građevinskih radova i ugradnju separatora. Aktivnosti na realizaciji projekta nastavile su se u 2024. godini.

U sklopu projektnog zadatka Unapređenje komunalne infrastrukture u Nacionalnom parku Skadarsko jezero u maju 2024. godine realizovana je nabavka i ugradnja separatora masti u NP Skadarsko jezero, dok je u oktobru 2024.godine izvršeno priključenje separatora na postojeći kolektor po njegovom čišćenju.

Projekat je realizovan fazno, a Eko-fond je isplaćivao sredstva nakon dostavljenih izvještaja o realizovanim aktivnostima, računa i zahtjeva za isplatu od JPNPCG, u iznosu od 85% od ukupno utrošenih sredstava. Ukupno je utrošeno 20.000,00€

Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unapređenje službe zaštite

Projekat „Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unapređenje fizičke zaštite” Eko-fond realizuje u saradnji sa JP „Nacionalni parkovi”, a osmišljen je upravo u cilju jačanja kapaciteta finansijskog upravljanja i održivosti zaštićenih područja, kao i jačanja institucionalnih i individualnih kapaciteta upravljača u cilju unapređenja ekonomičnosti upravljanja zaštićenim područjima, i kako bi se ostvario doprinos održivom društveno-ekonomskom razvoju na lokalnom/nacionalnom nivou.

Budžet iznosi 153.000,00€, dok je visina subvencije 130.000,00€

U 2023. godini potpisan je ugovor između Eko-fonda i JPNPCG. Aktivnosti na realizaciji projekta nastavljene su u 2024. godini.

U sklopu projektnog zadatka Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unapređenje fizičke zaštite, realizovane su sledeće aktivnosti:

- obuka zaposlenih- za vršenje obuke angažovano stručno lice;
- nabavka opreme- obuće za zaposlene u službama zaštite u svim nacionalnim parkovima;
- nabavka opreme-tekstil (majice, džemperi, aktivni veš i sl.) za zaposlene u službama zaštite u svim nacionalnim parkovima i nabavka kombinezona;
- nabavka vozila za potrebe službe;
- nabavka opreme- komplet uniforme;
- 23.12.2024. godine JPNPCG dostavio informacije o realizovanim aktivnostima- Brendiranje nabavljene opreme i Ugovor o jednostavnoj nabavci oznaka- amblema za uniforme zaposlenih u JPNPCG.

Projekat se realizuje fazno, a Eko-fond sredstva isplaćuje nakon dostavljenih izvještaja o realizovanim aktivnostima, računa i zahtjeva za isplatu od JPNPCG, u iznosu od 85% od ukupno utrošenih sredstava. Ukupno je isplaćeno 125.170,58€

Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unapređenje službe fizičke zaštite

Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unapređenje službe fizičke zaštite nabavkom odgovarajućih materijalno tehničkih sredstava tj. kamera, zamkama i GOPRO akcionim kamerama sa kacicama, čime će se povećati efikasnost službi fizičke zaštite i Službe za kontrolu i monitoring u borbi protiv nelegalnih aktivnosti i same kontrole prostora nacionalnih parkova Crne Gore. Područja koja su predmet realizacije navedenog projekta je 5 nacionalnih parkova: NP Lovćen, NP Biogradska gora, NP Skadarsko jezero, NP Durmitor i NP Prokletije. Nabavka opreme planirane ovim projektom će obezbijediti redovan monitoring.

Ukupna vrijednost projekta je u iznosu od 23.206,00€

U izvještajnom periodu realizovane su sledeće aktivnosti:

Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore dostavilo Zahtjev za prioritarno finansiranje projekta;

Izvršni direktor imenovao je komisiju za procjenu ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije.

Komisija je izvršila procjenu ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije shodno članu 10 Pravilnika o uslovima koji moraju ispunjavati korisnici, načinu dodjeljivanja i korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine, nakon čega je zaključeno da projekat zadovoljava sve kriterijume.

Izvršni direktor je donio Odluku o dodjeli sredstava u iznosu od 19.725,10€ (85% od ukupne investicije)

JPNPCG dostavio informaciju da je u toku izrada tehničke specifikacije za kamera-zamke, kao i za akcione kamere i kacige.

Unapređenje turističke infrastrukture u Nacionalnom parku Durmitor (sanacija staze oko Crnog jezera)

Sanacija edukativne staze oko Crnog jezera je projekat koji je neophodno završiti zbog njenog zatvaranja, jer staza nije bezbjedna za turiste nakon vremenskih nepogoda koje su dovele do oštećenja njenih dijelova. Sanacija staze obuhvata rekonstrukciju četiri drvena mosta, sanaciju dijela staze i stepenica na lokalitetu Čeline, kao i rekonstrukciju

odmorišnog mobilijara Kraljeva stolica. Ukupna vrijednost projekta je u iznosu od 64.679,34€

U izvještajnom periodu realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Izvršni direktor je imenovao komisiju za procjenu ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije.
- Komisija je izvršila procjenu ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije, shodno članu 10 Pravilnika o uslovima koji moraju ispunjavati korisnici, načinu dodjeljivanja i korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine, nakon čega je zaključeno da projekat zadovoljava sve kriterijume.
- Donijeta Odluka o dodjeli sredstava u iznosu od 49.997,13€ (85% od ukupne investicije)
- JPNPCG dostavili informaciju da je u toku prikupljanje ponuda za izradu Glavnog projekta arhitekture i konstrukcije.

Unapređenje komunalne infrastrukture u NP Durmitor-Separator masti

Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore obratili su se Eko-fondu sa Zahtjevom za prioritetno finansiranje projekta Unapređenje komunalne infrastrukture u NP Durmitor-Separator masti. Sredstva za realizaciju navedenog projekta obezbijedena u budžetu Eko-fonda i utvrđena Odlukom Vlade Crne Gore o alokaciji sredstva prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisionih kredita za 2023.godinu br.08-011/24-3622/2. Za realizaciju projektnog zadatka, izrađen je Glavni projekat adaptacije spoljne kanalizacione mreže za objekat restorana na Crnom jezeru koji je dostavljen kao prilog projektnim predlogu. Shodno Glavnom projektu građevinski radovi će se realizovati u dvije faze. Prva faza radova podrazumijeva pripremne i zemljane radove, a druga faza podrazumijeva moneterske radove odnosno, nabavka, transport i montaža u iskopani rov. Ovim projektnim zadatkom će se realizovati potrebni građevinski zahvati sa ciljem pripreme terena za postavljanje planirane komunalne infrastrukture, zamjenu postojećih separatora masti, bioprečištača i upojnice. Nakon toga će se izvršiti instalacija komunalne infrastrukture koja je neophodna za adekvatno funkcionisanje separatora masti i ulja, ali i druge komunalne infrastrukture tako da se eliminiše negativan uticaj otpadnih voda na ekosistem Crnog jezera u potpunosti te je predviđena i realizacija završnih građevinskih radova na komunalnoj infrastrukturi.

Ukupna vrijednost projekta je u iznosu od 58.780,28€.

U izvještajnom periodu realizovane su sljedeće aktivnosti:

Izvršni direktor imenovao je komisiju za procjenu ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije.

Komisija izvršila procjenu ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije, shodno članu 10 Pravilnika o uslovima koji moraju ispunjavati korisnici, načinu dodjeljivanja i korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine, nakon čega je zaključeno da projekat zadovoljava sve kriterijume.

Donijeta Odluka o dodjeli sredstava u iznosu od 49.963,23€ (85% od ukupne investicije) JPNPCG dostavio informaciju da je Pokrenut otvoreni postupak javne nabavke radova na adaptaciji spoljne mreže fekalne kanalizacije u NP Durmitor (ESJN broj 83042 od 29.11.2024. godine) na osnovu Glavnog projekta projektanta: „MEP DESGIN” d.o.o. Podgorica. U toku je postupak pregleda, ocjene i vrednovanja ponuda u predmetnom postupku.

Unaprjeđenje informacijskog sistema zaštite životne sredine kroz uspostavljanje integrisanog katastra zagađivača životne sredine

Osnova za uspostavljanje PRTR (pollutant release and transfer register) registra u Crnoj Gori je Zakon o životnoj sredini u kome je data definicija registra zagađivača. U datom zakonu registar zagađivača – je registar svih vrsta zagađivača životne sredine sa podacima o njihovoj lokaciji, proizvodnim procesima, zagađujućim materijama koje se koriste kao sirovina ili nastaju kao poluproizvod, proizvod ili nusproizvod, dinamici ispuštanja zagađujućih materija, mjestima ispusta, načinu i postupku njihovog uklanjanja.

Podaci o emisijama su od vitalnog značaja za razumijevanje zagađenja životne sredine i imaju centralnu ulogu u donošenju odluka o životnoj sredini.

Omogućavanje pristupa javnosti informacijama o zagađujućim emisijama tj. PRTR registri zagađivača podižu svijest o glavnim izvorima prijetnji po zdravlje i životnu sredinu i omogućavaju javnosti da igra efikasniju ulogu u uticaju na procese donošenja odluka u vezi sa takvim prijetnjama.

Registar ispuštanja i prenosa zagađujućih materija će biti javno dostupan registar koji sadrži informacije o ispuštanjima (emisijama) iz objekata u životnu sredinu, i transferima u druge objekte, definisanog skupa zagađujućih materija iz određenih specificiranih aktivnosti.

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i Agencija za zaštitu životne sredine
Budžet: 100.000,00€

Finansijsko učešće Eko-fonda u projektu: Projekat se u cjelosti finansira sredstvima Eko-fonda

Aktivnosti na realizaciji projekta pokrenute su u 2023. godini. Na osnovu izvještaja komisije za procjenu ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije od Agencije za zaštitu životne sredine, donijeta je Odluka o dodjeli sredstava, nakon čega je potpisan Ugovor između Eko-fonda i Agencije za zaštitu životne sredine. U decembru 2023. godine Agencija za zaštitu životne sredine dostavila je Zahtjev za korišćenje opredijeljenih sredstava i u narednoj godini, jer usled kašnjenja realizacije regionalnog projekta podržanog od strane Njemačke Vlade kroz koji će se dobit informacioni sistem za PRTR, a koji je u toku paralelno sa projektom Podrška u kompletiranju funkcionalnog uspostavljanja Registra zagađivača nisu u mogućnosti da planirane aktivnosti sprovedu u propisanom roku, tačnije do kraja 2023. godine.

Komisija za procjenu ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije zatražila je od Agencije novi dinamički plan kako bi dala saglasnost da se opredijeljena sredstva iskoriste u narednoj godini.

Agencija za zaštitu životne sredine dostavila je zahtjev za odobrenje novog dinamičkog plana, nakon čega je Eko-fond dao saglasnost da se opredijeljena sredstva za implementaciju projekta iskoriste u 2024. godini.

U cilju ubrzanja projektnih aktivnosti donijeta je Odluka o formiranju radnog tima sastavljenog od predstavnika institucija uključenih u realizaciju Programa.

Razvoj djelatnosti Eko-fonda

Postizanje sistemskog i cjelovitog očuvanja kvaliteta svih komponenti životne sredine, očuvanje biodiverziteta, racionalno korišćenje prirodnih resursa i energije kao osnovnih uslova održivog razvoja, a sve u cilju postizanja osnovnog prava građana na čistu i zdravu životnu sredinu. Svojim radom Eko-fond teži da postane prepoznatljiv subjekat koji će finansijskom i tehničkom podrškom kroz razvoj projekata razvoja djelatnosti Eko-fonda doprinijeti postizanju ciljeva održivog razvoja, kao i drugih relevantnih domaćih i

međunarodnih dokumenata iz oblasti zaštite životne sredine i energetsko-klimatske oblasti i postati poželjan partner domaćin i međunarodnim institucijama, te se pokazati kao institucija koja nudi povoljno radno okruženje, okuplja obrazovan i stručan kadar u obavljanju svoje djelatnosti.

U izvještajnom periodu realizovane su sledeće aktivnosti:

Tokom 2024. godine nastavljeno je sa realizacijom aktivnosti usmjerenih, prije svega, na podršku sprovođenju mjera i akcija od značaja za unapređenje zaštite životne sredine i razvoj kadrovskih i tehničkih kapaciteta Eko-fonda. S tim u vezi, realizovane su aktivnosti koje su za cilj imale jačanje stručnih kapaciteta službenika Eko fonda, kroz organizaciju događaja i omogućavanje učešća na seminarima/konferencijama/radionicama i studijskim posjetama od značaja za dalji razvoj kapaciteta i unapređenje saradnje sa srodnim institucijama i organizacijama, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom nivou.

Takođe, sprovedene su aktivnosti usmjerene na komunikaciju i podizanje svijesti o zaštiti životne sredine, kroz organizaciju i učestvovanje u eko kampanjama i događajima usmjerenim na edukaciju, promociju i komunikaciju s javnošću i medijima o pitanjima od značaja za razvoj djelatnosti Eko-fonda.

Nadalje, projekat je imao za cilj i unapređenje zajedničkih aktivnosti sa crnogorskim i međunarodnim partnerima. Kako bi se zadovoljio navedeni cilj, pojačano je učešće Eko-fonda u sprovođenju projekata sa nacionalnim i međunarodnim partnerima, dok je s druge strane pružana finansijska i stručna podrška inicijativama fizičkih/pravnih lica, lokalnim samoupravama, obrazovnim institucijama i nevladinih organizacija u pogledu sprovođenja aktivnosti usmjerenih na zaštitu životne sredine. U skladu sa planom rada i planiranim mjerama, Projekat je podržao i sprovođenje razvojnih projekata, kao i izradu strateških dokumenata od značaja za razvoj djelatnosti Eko-fonda.

U cilju unapređenja tehničkih uslova, efikasnosti rada i bolje komunikacije sa javnošću, kontinuirano su podržavane aktivnosti usmjerene na digitalizaciju poslovanja Eko-fonda, kao i tehničko održavanje sajta i društvenih mreža institucije. Budžet: 230.000,00€

Unapređenje efikasnosti vodosnabdijevanja zamjenom azbestno-cementnih cijevi

U okviru implementacije projekta „Unapređenje efikasnosti vodosnabdijevanja zamjenom azbestno-cementnih cjevovoda na području Crne Gore” potpisan je ugovor između Eko-fonda i DOO Project Consulting u junu 2023. godine, u cilju obezbjeđenja podrške u postupku izrade Studije izvodljivosti. Naime, kroz IPA II finansijski sporazum angažovan je PPF (project preparation facility) Konsultant i to na projektu „Podrška u pripremi projekata u sektoru zaštite životne sredine i klimatskim promjenama” a koji je u maju 2024. godine, završio izradu Studije izvodljivosti sa Cost-Benefit analizom projekta. Sredstva za ovaj projekat isplaćivala su se mjesečno u iznosu od 2.500,00€ nakon dostavljenog Izvještaja o realizovanim aktivnostima od strane PROCON-a.

U Oktobru 2024. godine dostavljena je finalna verzija Studije izvodljivosti sa Cost-Benefit analizom projekta Unapređenje efikasnosti vodosnabdijevanja zamjenom azbestno-cementnih cjevovoda na području Crne Gore. Odrađena je analiza svakog vodovodnog sistema u Crnoj Gori pojedinačno (ukupno 23 vodovodna sistema u 25 opština) i za svaki vodovodni sistem je izrađena Cost- Benefit analiza.

Informacije o projektu dostavljene Ministarstvu ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, kako bi se bliže upoznali sa projektom, a sve u cilju pronalaženja rešenja na koji način se mogu stvoriti finansijski i tehnički preduslovi za nastavak realizacije projekta. Ukupno je utrošeno 30.000,00€

Projekat pretvaranje biogasa u električnu energiju na regionalnoj sanitarnoj deponiji „Možura” DOO – Bar

Predmet i cilj projekta: Postrojenje za energetska iskorišćenje komunalnog otpada i deponijskog gasa je kogeneracionog tipa i namijenjeno je za proizvodnju električne i toplotne energije iz komunalnog otpada i deponijskog gasa koji nastaje iz tijela deponije komunalnog otpada „Možura”. Proizvedena toplotna energija će se koristiti za sistem daljinskog grijanja u postojećem sistemu, dok će električna energija biti isporučena u postojeći elektrodistributivni sistem.

U septembru 2023. godine DOO Možura dostavila je dokumentaciju vezanu za izradu Glavnog projekta izgradnje energane na Možuri koja se odnosi na tendersku dokumentaciju, odabir projektanta za izradu Glavnog projekta i revidenta projekta.

Sa aktivnostima na ovom projektu nastavilo se u 2024. godini. Nakon dostavljene neophodne dokumentacije i informacija o realizaciji projekta energane na Možuri, donijeta je Odluka o dodjeli sredstava i potpisan Ugovor između Fonda za zaštitu životne sredine i DOO Možura Bar u maju 2024. godine.

Dana 03.09.2024. godine, Možura d.o.o. Bar dostavila je završni finansijski izvještaj o realizovanim aktivnostima. Dostavljeni su ugovori o javnoj nabavci sa preduzećem E3 Consulting d.o.o. za izradu Glavnog projekta, Ugovor o izvršenju usluge revizije Glavnog projekta sa preduzećem MMK Control d.o.o, Ugovor o pružanju usluga-izrada Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu sa preduzećem Medix d.o.o. i dokaze o izvršenim plaćanjima po navedenim ugovorima/fakturama. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, a shodno pravilniku o načinu praćenja i namjenskog korišćenja sredstava, utvrđeno je da DOO Možura Bar ispunjava uslove neophodne za pružanje finansijske podrške, na osnovu kojeg su isplaćena sredstva u iznosu od 50.000,00€.

Projekat finansijske podrške Opštini Zeta za izradu Lokalnog plana zaštite životne sredine i Lokalnog energetskog plana

Lokalni plan zaštite životne sredine predstavlja jedan od polaznih dokumenata u procesu definisanja strateškog razvoja Opštine Zeta i zasniva se na sistematizovanju činjenica i zvaničnih informacija o stanju životne sredine i utvrđivanju prioriteta za rješavanje najznačajnijih problema u svrhu poboljšanja kvaliteta životnog ambijenta. Shodno Zakonu o životnoj sredini lokalne samouprave su u obavezi da donesu Lokalni plan zaštite životne sredine kojim se uspostavljaju ciljevi i zadaci od značaja za zaštitu životne sredine i održivi razvoj u skladu sa lokalnim specifičnostima i lokalnim problemima. Imajući u vidu da je Zeta najmlađa crnogorska opština, još uvijek ne posjeduje potrebnu dokumentaciju kako bi se realizovale značajne investicije u oblasti zaštite životne sredine, a izrada Lokalnog plana zaštite životne sredine bi predstavljao osnov za definisanje pravaca budućeg razvoja i samim tim neophodnih investicija za ostvarivanje kratkoročnih i dugoročnih ciljeve zaštite životne sredine. Takođe, shodno članu 37 stav 5 Zakona o životnoj propisana je obaveza da je organ lokalne uprave nadležan za poslove životne sredine dužan da Agenciji za zaštitu životne sredine dostavi Plan u roku od mjesec dana od dana donošenja Plana. Imajući u vidu navedeno, Eko-fond će sufinansirati izrade ovih dokumenta u cilju stvaranja osnova za ispunjavanje mjera zaštite životne sredine, kao i mjera prilagođavanja na negativne uticaje klimatskih promjena u opštini Zeta. Budžet iznosi 10.000,00€. Projekat se u cjelosti finansira sredstvima Eko-fonda.

U 2023. godini formirana je radna grupa za zadatak implementacije projektnih aktivnosti na projektu izrade Lokalnog plana zaštite životne sredine i Lokalnog energetskeg plana. Aktivnosti na sprovođenju projekta nastavljene su u 2024. godini.

U decembru 2024. godine, Opština Zeta je dostavila informacije o realizovanim aktivnostima. Za potrebe izrade Lokalnog plana zaštite životne sredine za period 2024-2028.godine, Opština Zeta je potpisala Ugovor sa firmom Honeycomb d.o.o. Podgorica. Nakon dostavljene neophodne dokumentacije donijeta je Odluka o dodjeli sredstava u iznosu od 5.000,00€ i potpisan Ugovor između Eko-fonda i Opštine Zeta.

Za izradu Lokalnog energetskeg plana za period od 2024. do 2034 odabran je ponuđač UNDP. Opština Zeta je dostavila potpisan Memorandum o razumijevanju i Sporazum o finansiranju između UNDP-a i Opštine Zeta. Na osnovu dostavljene dokumentacije donijeta je Odluka o dodjeli sredstava u iznosu od 5.000,00€ i potpisan Ugovor između Eko-fonda i Opštine Zeta.

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i Opština Zeta.

Budžet iznosi 10.000,00.

Projekat finansijske podrške Opštini Plav za projekat revitalizacije i zaštite Plavskog jezera

Plavsko jezero predstavlja najveće ledničko jezero u Crnoj Gori i jedan je od najznačajnijih resursa Opštine Plav. Usled nebrige i različitih antropogenih faktora, jezero je u velikoj mjeri ugroženo pa postoji mogućnost da u narednih nekoliko godina postane močvara, a što bi se moglo smatrati ekološkom katastrofom. Programom rada DOO Fonda za zaštitu životne sredine za 2023. godinu, u okviru Službe za zaštitu životne sredine planirano je finansiranje Projektnog zadatka za izradu Glavnog projekta zaštite i revitalizacije Plavskog jezera. Opština Plav izdala je urbanističko tehničke uslove, a sledeći korak bio je angažman konsultanta, a za šta je bilo neophodno obezbijediti sredstva u iznosu od 10.000,00€.

Eko-fond je u 2024. godini nastavio sa aktivnostima na sprovođenju projekta.

U februaru 2024. godine na osnovu zahtjeva za finansiranje projekta imenovana je komisija za procjenu ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije. Komisija je sačinila izvještaj o procjeni ispunjenosti uslova i zaključila da projekat zadovoljava sve kriterijume, na osnovu kojeg je Izvršni direktor donio Odluku o dodjeli sredstava u iznosu od 9.673,95€.

U martu 2024. godine potpisan je Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava sa Opštinom Plav.

U junu 2024. godine dostavljen je Projektni zadatak za izradu tehničke i tenderske dokumentacije za zaštitu, revitalizaciju i održivo korišćenje Plavskog jezera.

Na osnovu dostavljenih računa i zahtjeva za isplatu, donijeta je Odluka o isplati sredstava u iznosu od 7.995,00€.

Služba za razvoj i implementaciju međunarodnih i partnerskih projekata

„Poboljšanje kapaciteta Nacionalne kontakt osobe (NFP) u Crnoj Gori za saradnju sa ZKF-om i jačanje strateških planova projekata pri podršci sprovođenja ažuriranog Nacionalnog određenog doprinosa NDC2”

Vlada Crne Gore usvojila je Nacionalni program prioriteta u oblasti ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promenama, u saradnji sa Zelenim klimatskim fondom (ZKF).

Ključni rezultati ovog procesa uključuju uspostavljanje nacionalnog koordinacionog mehanizma za ZKF, uvođenje pravila upravljanja i razvoja projekta u oblasti klimatskih promjena.

Projekat je usmjeren na postizanje sljedećih ciljeva:

- Unapređenje i održivost institucionalnih kapaciteta NDA i mehanizma koordinacije (CM), odnosno Radne grupe Nacionalnog savjeta za održivi razvoj (NSOR), klimatske promjene i integrisano upravljanje obalnim područjem za ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama, stvoreni sistemi znanja za kontinuirano učenje o programiranju finansiranja klime i angažman sa ZKF-om;
- Podrška u planiranju investicija za NDC 2;
- Unapređenje Državnog programa (CP) Crne Gore u skladu sa NDC 2;
- Podrška razvoju i implementaciji NDC2 kroz izgradnju kapaciteta Eko-fonda (s akcentom na dobijanje akreditacije).

Projekat se finansira iz granta Zelenog klimatskog fonda u iznosu od 299,514.00€, od čega je do sada ugovoreno 113,787.05€, a realizovano 62,096.85€.

Realizovane aktivnosti:

- Održan je sastanak Eko-fonda i Kancelarije za održiv Razvoj sa konsultantima angažovanim na projektu 10.01.2024. godine u cilju definisanja dinamike aktivnosti na projektu. Donijeta odluka da se krajem januara ponovi otvoreni postupak za angažovanje internacionalne firme za izradu Programa prioriternih aktivnosti za sardnju sa ZKF. Ekspertski tim projekta je boravio u Crnoj Gori od 29.01 - 01.02.2024 godine, uključujući organizovane posjete relevantnim institucijama.
- Pripremljen nacrt početnog izvještaja (inception report) od strane konsultantske firme Dvokut Ecro.
- Pripremljen je nacrt rodno osjetljive procjene potreba za izgradnjom kapaciteta Nacionalne kontakt osobe i Radne grupe za mitigaciju i adaptaciju na klimatske promjene NSOR-a i identifikaciju nedostataka u pogledu ublažavanja klimatskih promjena.
- U toku je izrada analize stanja i potreba za unapređenjem kapaciteta i priprema obuka koje će biti organizovane za zaposlene Eko-fonda, Kancelarije za održivi razvoj i članove Radne grupe za adaptaciju i mitigaciju NSOR.
- Pripremljen i dostavljen UNOPS-ov prvi periodični izvještaj o realizaciji projekta (progress report). Pripremljen revizorski izvještaj i dostavljen UNOPS-u na ocjenu.
- Pripremljen nacrt Procjene potreba za izgradnjom kapaciteta NDA i CM od strane konsultanata.
- Pripremljen nacrt Političke i institucionalne analize okvira klimatskog finansiranja (Stritih).
- Pripremljen nacrt Rodno osjetljive procjene potreba za izgradnjom kapaciteta Eko-fonda u oblasti klimatskog finansiranja i ulaganja u klimatske promjene (Stritih i Obradović). Dostavljeni komentari Eko-fonda, očekuje se drugi nacrt dokumenta.
- Pripremljen prvi nacrt Rodno osjetljive višegodišnje strategije Eko-fonda za pristup finansiranju negativnih uticaja izazvanih klimatskim promjenama. Eko-fond dostavio komentare i očekuje se dopuna dokumenta od strane konsultanata (Dvokut).

- U mjesecu septembru 2024.godine odabrana je internacionalna firma koju čini konzorcijum francusko-crnogorska firma Expertise Advisors and EcoEnergy (EAEE-ET), a ugovor je potpisan 25.10.2024.godine
- U oktobru mjesecu održana je trodnevna posjeta Ekspertskog tima za razvoj Državnog Programa u okviru projekta ZKF-a od 29.10-31.10.2014 godine, u cilju definisanja prioritetne liste projekata za finansiranje.
- S obzirom na kašnjenje početka realizacije projekta, a posebno kada je riječ o izazovima u vezi sa izborom konsultanata kroz postupke javnih nabavki, tražen je produžetak roka za realizaciju aktivnosti od strane Eko-fonda i Nacionalne kontakt osobe (NFP), pa je 25.11.2024.godine zahtjev upućen UNOPS-u. Rok je produžen za 7 mjeseci sa novim datumom završetka (7 jul 2025.godine).
- U toku decembra mjeseca održane su dvije online konsultacije 03.12 i 06.12.2024 godine sa zainteresovanim stranama u vezi sa izradom Programa prioriternih aktivnosti u cilju definisanja liste projekata koji će se finansirati od strane ZKF.

U periodu od aprila do juna 2024.godine organizovane su 4 radionice za zaposlene Eko-fonda, Kancelarije za održivi razvoj i Radne grupe za mitigaciju i adaptaciju NSOR na temu fenomena klimatskih promjena i politika i mjera za ublažavanje i prilagođavanje, kao i instrumenata, mogućnosti prioriteta za finansiranje klimatskih promjena.

Kancelarija za održivi razvoj u Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore u saradnji sa Eko-fondom Crne Gore, održala je radionice pod nazivom Rodno osjetljiva procjena potreba za izgradnjom kapaciteta nacionalne kontakt osobe i Radne grupe za mitigaciju i adaptaciju na klimatske promjene za saradnju sa Zelenim klimatskim fondom (ZKF). Tokom radionica učesnicima/ama je pružen detaljan uvid u klimatsko finansiranje, kao ključne komponente u borbi protiv klimatskih promjena. Učesnici/ce su imali priliku da se upoznaju sa različitim izvorima finansiranja, metodologijama procjene rizika, kao i sa najnovijim strategijama i politikama koje se primenjuju na globalnom nivou u ovoj oblasti. Učešće na radionicama su uzeli predstavnici/ce različitih zainteresovanih strana odnosno institucija koji su ujedno i članovi/ice radnih grupa za finansiranje održivog razvoja i adaptaciju i mitigaciju na klimatske promjene Nacionalnog savjeta za održivi razvoj. Tokom radionica članovi/ice radnih grupa za mitigaciju i adaptaciju na klimatske promjene i finansiranje za održivi razvoj su imali priliku da se upoznaju sa osnovnim karakteristikama i načinom finansiranja iz Zelenog klimatskog fonda, te dodatnim koracima u razvoju spremnosti Crne Gore za osiguranje visokog nivoa saradnje sa istim. Poseban fokus je stavljen na formulisanje preporuka Vladi Crne Gore za obezbjeđivanje kontinuiteta u radu i članstvu radnih grupa Nacionalnog savjeta za održivi razvoj. Učesnici/e su imali prilike da se upoznaju sa popunjavanjem projektnih predloga i rodno osjetljivim finansiranjem, kao i mogućnostima uključivanja privatnog sektora i nacionalnih fondova u finansijske aranžmane za apliciranje projekata ka Zelenom klimatskom fondu. Na ovaj način kroz grupni i interaktivan rad, diskusiju i razmjenu iskustva pokušali smo da unaprijedimo znanje naših članova/ica radnih grupa potrebno za pripremu projekata za saradnju sa ZKF.

Saradnja sa Elektroprivredom Crne Gore

„Solari 3000+ za domaćinstva i Solari 500+ za fizička i pravna lica” i „Solari 5000 +”

Projekat se realizuje u skladu sa potpisanim Sporazumom o zajedničkom finansiranju i realizaciji projekta „Solari 3000+ i Solari 500+” između Elektroprivrede Crne Gore (EPCG) i Eko-fonda, potpisanim u skladu sa usvojenom informacijom o projektu i zaključcima Vlade 04-4365/2 od 23.09.2021. godine.

Projekt Solari ima za cilj podsticanje razvoja zelene ekonomije, promocija i povećanje pristupačnosti obnovljivim izvorima energije, zaštiti životne sredine, doprinosu energetske tranziciji, podizanju ekonomskog standarda domaćinstava i pravnih lica. Nosilac i finansijer projekta je Elektroprivreda Crne Gore (EPCG), dok je Eko-fond finansijski partner, odgovoran za dodelu subvencija korisnicima u iznosu od 20% ukupne vrednosti instalacije solarnih sistema. Projektom se omogućuje instalacija solarnih sistema za proizvodnju električne energije na objektima domaćinstava i preduzeća, čime se značajno doprinosi energetske efikasnosti i održivom razvoju.

Realizovane aktivnosti

- Priprema dokumentacije i ugovora od strane Eko-fonda je započela 21.12.2023. godine.
- Do kraja meseca decembra 2024. godine obrađeno je 1.100 ugovora, isplaćeno 951 ugovora, a 120 ugovora o dodjeli subvencije za sufinansiranje realizacije projekta je poslato EPCG-u na potpis od strane korisnika.
- Pripremljeno je 100 ugovora koji treba da se pošalju EPCG u cilju potpisivanja od strane korisnika.

Ukupna vrijednost projekta je 6.000.000,00 € od čega je do sada realizovano 1.360.000.00 €.

Procijenjena ukupna vrijednost projekta „Solari 5000 +” iznosi 70.000.000,00€, subvencija koju Eko-fond obezbjeđuje kroz ovaj projekat korisnicima iznosi 10% od vrijednosti fotonaponskog sistema. Ukupna vrijednost subvencije planirana za 2024. iznosi 3.600.000,00€, do 31.12. se nije otpočelo sa realizacijom.

„Podrška razvoju dugoročnih mjera energetske efikasnosti (SKLAD)”

Eko-fond je tokom 2022. godine sproveo aktivnosti na uspostavljanju saradnje sa Ministarstvom životne sredine, klime i energetike Republike Slovenije i Centrom za međunarodnu saradnju i razvoj Republike Slovenije (CMSR). Kroz ovu saradnju, planirano je obezbjeđivanje finansijskih sredstava za period od 2024. do 2026. godine, koja će biti usmjerena na realizaciju projekata koji obuhvataju unapređenje e-mobilnosti, energetske efikasnosti i razvoja obnovljivih izvora energije. Ova mogućnost jača tehničku podršku radu Eko-fonda i jačanju njegovih kapaciteta, kao i implementaciju dugoročnih mjera energetske efikasnosti i održivog razvoja, s posebnim fokusom na zelene tehnologije i energetske inovacije, što je od strateškog značaja za unapređenje životne sredine i smanjenje emisije ugljen-dioksida u Crnoj Gori.

Ukupan budžet projekta je planiran za korišćenje za finansiranje javnih poziva za podnošenje predloga projekata:

- ukupno 4 poziva za podnošenje predloga projekata koji se odnose na e-mobilnost (subvencije za nabavku električnih vozila).

- najmanje 4 poziva za podnošenje predloga koji se odnose na energetska efikasnost.

Ukupna vrijednost projekta je 1.650.00,00 €.

Realizovane aktivnosti

- Projektni predlog je podnešen CMSR-u 19.01.2024. godine, nakon čega su dostavljeni komentari na prijavu. Dopunjena prijava poslata je 30.01.2024. godine. Projekt je zatim uključen u program pomoći CMSR-a za 2024. godinu.
- Očekuje se početak realizacije projekta nakon usvajanja Programa razvojne podrške Republike Slovenije od strane Vlade Crne Gore i potpisivanja Ugovora sa CMSR-om.

„Osnaživanje zainteresovanih strana u implementaciji direktive o promociji korišćenja energije iz obnovljivih izvora u kontekstu skladištenja energije i stabilnosti energetskih mreža” (ESINERGY)

Projekat je započeo 1. januara 2024. godine i trajaće do 30. juna 2026. godine. Ukupno, 16 partnerskih organizacija iz 12 zemalja Dunavskog regiona učestvuje u projektu, a glavni koordinator je Lokalna energetska agencija Pomurje iz Slovenije. Eko-fond je jedna od partnerskih organizacija na projektu, dok Ministarstvo energetike je pridruženi partner. Cilj projekta ESINERGY je da doprinese rešavanju jednog od ključnih izazova u savremenoj energetske tehnologiji, a to je upravljanje neravnotežom između proizvedene energije i vršnog opterećenja u električnim mrežama. Ova neravnoteža postaje sve izraženija, jer je električna mreža neadekvatna za rastuće potrebe, kao što su povećanje potrošnje i potražnje za energijom. Projekat će uvesti pilot pristupe za smanjenje vršnih opterećenja direktno u električnim mrežama, čime će omogućiti proizvođačima da koriste energiju za sopstvene potrebe, kao što su toplotne pumpe, skladišta energije, stanice za punjenje vozila, energetske zajednice koje mogu izbalansirati razlike između proizvodnje i potrošnje energije. Ovi pristupi podržavaju samosnabdijevanje energijom. Osim implementacije pilot aktivnosti, projekat će se fokusirati na izradu transnacionalne strategije za poboljšanje planiranja politike u vezi sa vršnim opterećenjima u energetskim mrežama. Ova strategija će omogućiti da se slične mere implementiraju i u drugim oblastima i zemljama, čime će se doprineti stabilizaciji energetske mreže u Dunavskom regionu.

Ukupna vrijednost projekta je 2.499,550,00€, od čega se 80% finansira iz Interreg Dunavskog regionalnog programa dok 20% kofinansiraju partnerske organizacije u projektu. Opredijeljeni iznos Eko-fond-a iznosi 127.500,00€.

Realizovane aktivnosti

- Održan je početni (kick-off) sastanak projekta 14-15. februara 2024. godine u Moravskim Toplicama (SLO) na kojem su revidirane projektne aktivnosti i dogovorena dinamika aktivnosti tokom prve godine projekta.
- Kreirani su nacrti pilot aktivnosti, i to: Uspostavljanje energetske zajednice za energetske gradsko dvorište i postavljanje svih zakonskih uslova u Mađarskoj; Optimizacija postojeće opreme i energetskih komponenti u energetske zajednici u Austriji, Stanica za punjenje u Sloveniji, Skladište baterija u Hrvatskoj, Senzori za optimizaciju postojeće energetske opreme u Njemačkoj, Sistem skladištenja i

upravljanja energijom u Bugarskoj, fotonaponski i baterijski sistem u Bosni i Hercegovini i Toplotne pumpe u Ukrajini.

- Realizovana je aktivnost D.1.2.1 koja se odnosi na uspostavljanje fokus grupa u svakoj zemlji učesnici sa ciljem prenošenja rezultata projekta.
- Održan drugi online sastanak projektnih partnera 07.juna 2024. godine. Na sastanku je utvrđena dinamika predstojećih aktivnosti, sa posebnim akcentom na prvi polugodišnji izvještaj o implementaciji projekta koji svi partneri treba da pripreme i podnesu do 15. jula.
- U vezi sa aktivnostima Fokus grupe u Crnoj Gori, identifikovane su institucije koje bi trebalo da budu uključene u istu i poslata obavještenja u cilju predlaganja članova i upoznavanja sa planiranim aktivnostima grupe. Fokus grupa će se sastojati od predstavnika proizvođača, provajdera i distributera električne energije; državnih organa na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou; akademske zajednice; nevladinog sektora; malih i srednjih preduzeća i domaćinstava.
- Održan je drugi sastanak projektnih partnera u Čakovcu (Republika Hrvatska) 24-25. septembra 2024. godine.
- Odobren je prvi polugodišnji izvještaj o realizaciji projekta od strane lead partnera i FLC o troškovima projekta za navedeni period. Prihvaćeni su troškovi Eko-fonda u iznosu od 14.287,44€ i to 10.837,07€ za angažman zaposlenih, 1.625,56€ za kancelarijske troškove, 1,625,56€ za putne troškove i 199,25€ za eksterne usluge.
- Održana su dva sastanka fokus grupe u Crnoj Gori 22.10 i 09.12. 2024.godine
- U novembru mjesecu 20.11. 2024.godine traženo je imenovanje nove kontakt osobe u od strane Ministarstva energetike kao strateškog pridruženog partnera.

Interreg Euro MED 2021 - 2027 „Mjere energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti i razmjena ekonomskih/ekoloških praksi ulaganja u održivu energiju u ciljanom prekograničnom region” (PROLIGHT)

Cilj je unapređenje mjera energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti i upravljanju i klimatskoj otpornosti u regionu Mediterana. Specifični cilj odražava prekogranično učešće svih aktera u okviru njihovog iskustva i oblasti stručnosti. Pored toga, izgradnja kapaciteta za predstavnike ciljnih grupa povezanih sa partnerima EU u menadžmentu, uslugama i digitalnoj prezentaciji biće osnova zajednice otporne na klimatske promene.

Predviđeno je postizanje sledećih rezultata projekta:

- Razvoj i implementaciju planova i strategija za energetske efikasnost u sektoru javne rasvete u cilju obezbjeđivanja i poboljšanja kvaliteta životne sredine i života;
- Povećanje kapaciteta javnih vlasti u efikasnom planiranju i finansiranju prilagođavanja klimatskim promjenama i energetske tranzicije u odnosu na efikasnost javne rasvete;
- Ojačati angažovanje građana za održiviji životni prostor.

Ukupan budžet projekta je 2.949.785,00€. Eko-fond je pridruženi partner na projektu, s toga nije predviđen poseban budžet za njegovu ulogu.

Realizovane aktivnosti

- Kick-off sastanak projekta održan je u Tuzima od 28 do 29.03.2024 godine na kojem su revidirane projektne aktivnosti i utvrđena dinamika realizacije istih.

„Održivo upravljanje morskim sentinel vrstama i interakcija ljudskih aktivnosti” (SAMESEA)

Glavni cilj projekta je poboljšati upravljanje interakcijama između socio-ekonomskih aktivnosti i sentinel vrsta u moru u EUSAIR regiji kako bi ove aktivnosti bile održive. Konzorcijum partnera radit će na harmonizaciji protokola za praćenje i kapitalizaciji dobre prakse koja je u primjeni, izradi međunarodne mreže partnera koji će biti u stanju obuhvatiti širok raspon zainteresovanih strana za održivo upravljanje u regiji.

Projekat je podjeljen u tri radna paketa koji pokrivaju ključna područja:

- Zajednički razvoj međunarodne strategije za praćenje sentinel vrsta
- Zajednički razvoj međunarodne strategije za dugoročni suživot sa sentinel vrstama
- Razvoj međunarodne mreže za promociju održivog upravljanja morskim ekosistemom

Ukupni budžet projekta iznosi 1.763.955,50€. Eko-fond je pridruženi partner na projektu, s toga nije predviđen poseban budžet za njegovu ulogu.

Realizovane aktivnosti

- Potpisana je deklaracija o pridruženom partneru 28.06.2023.godine.
- Imenovan je član iz Eko-fonda 29.10.2024.godine u Savjetodavnom odboru od koga se očekuje da učestvujete u strateškom savjetovanju, nadgledanju projekta i identifikaciji eventualnih problema, povezivanju sa važnim kontaktima ili resursima koji mogu doprinijeti realizaciji projekta.

Prijavljeni projekti koji su u procesu evaluacije:

„Otvoreni inovacijski vodeći centar za start up-e u digitalnoj transformaciji i zelenim rastu” (ENVOLVE)

Ovaj projekat ima za cilj uspostavljanje otvorenog centra za inovacije, start up inkubatora i akceleratora za mala i srednja preduzeća koji će podržati rast novih preduzeća, povećati konkurentnost postojećih malih i srednjih preduzeća i doprinijeti ekonomskom razvoju i tehnološkom napretku u IPA CBC područja.

Specifični ciljevi projekat su:

- Olakšati transfer znanja kroz kreiranje modula za transfer znanja i kompleta alata
- Obezbijediti resurse i mentorstvo za stvaranje i rast inovativnih startupa
- Podrška malim i srednjim preduzećima u poboljšanju njihove konkurentnosti i održivosti
- Poboljšati saradnju između preduzeća, univerziteta i javne uprave.
- Doprinijeti digitalnoj i zelenoj tranziciji privreda uključenih zemalja

Projekat je podijeljen na 6 radnih paketa koji se fokusiraju na ključna područja kao što su inovacije, testiranje, razvoj vještina, finansijska podrška i praćenje, sve u cilju podrške digitalnoj transformaciji i zelenoj ekonomiji. Uloga Eko-fonda je u dijelu koji se odnosi na savjetovanje u oblasti pitanja očuvanja biodiverziteta i dionika, s toga će sprovesti aktivnosti u okviru paketa broj 1 koji predstavlja sljedeće:

P.1: Studija mapiranja, umrežavanje i pristup inovacionim ekosistemima

- Sprovođenje studije izvodljivosti u Albaniji i Crnoj Gori kako bi se istražile mogućnosti za uspostavljanje inovacionih centara u oblasti digitalne transformacije i zelene ekonomije.
- Usmeravanje na uspostavljanje partnerstava sa lokalnim i međunarodnim akterima, uključujući univerzitete, preduzeća i vladine agencije.
- Olakšavanje umrežavanja putem događaja i zajedničkih platformi, fokusirajući se na partnerstva industrije i akademije, kao i međusektorsku saradnju.
- Praćenje i evaluacija uspeha aktivnosti umrežavanja u podsticanju inovacija.

Ukupna vrijednost projekta je 1.400.000,00€. Opredijeljena sredstva za Eko-fond su u iznosu od 15.006,60€, odnosno 85% kofinansiranja.

Realizovane aktivnosti

- Potpisana deklaracija o partnerstvu na projektu 27.09. 2024.godine.

Promocija inovativnih rešenja za energetske efikasnost (PIEES)

Cilj projekta je promocija primene mjera energetske efikasnosti kroz jačanje znanja i razvoja svijesti među akademskom zajednicom i studentima u Crnoj Gori i Albaniji. Kroz organizaciju radionica i razvoj ciljanih obrazovnih modula, studenti i akademski radnici će biti upoznati sa principima održivog razvoja, efikasnog korišćenja prirodnih resursa, uticajem klimatskih promjena i potrebom za sprovođenjem mjera energetske efikasnosti u cilju smanjenja ugljeničkog otiska i adaptacije na klimatske promjene.

Projekat je podeljen u tri radna paketa koji pokrivaju ključna područja:

1. Radionice i obuke: Organizovaće se radionice kako bi se podelilo tehničko znanje, dobre prakse i alati za poboljšanje energetske efikasnosti. Sadržaj radionica biće prilagođen akademskom i administrativnom osoblju, kao i lokalnim akterima, sa fokusom na praktične primene.
2. Razvoj platforme: Kreiraće se digitalna platforma koja će omogućiti kontinuiranu saradnju i omogućiti akterima da pristupe resursima, dele iskustva i repliciraju uspešne strategije. Takođe, sprovedeće se energetske auditi u partnerskim institucijama i razviti replicirajući okvir za poboljšanje energetske efikasnosti u obrazovnim zgradama.
3. Razvijanje strategije: Zajednička strategija biće razvijena kroz saradnju partnera, sa fokusom na rešenja za uštede energije prilagođena lokalnim uslovima i usmerena ka postizanju ugljenične neutralnosti.

Eko-fond će biti uključen u proces definisanja obrazovnih modula, sprovođenja radionica i organizacije studentskog kampa. Takođe, Eko-fond će biti odgovoran za pregled i regionalni benchmarking postojećih propisa o energetske efikasnosti i podsticajnih šema, kako bi se identifikovali najbolji primeri i dali predlozi za poboljšanja u politici energetske efikasnosti.

Ukupna vrijednost projekta je 600.000,00€. Opredijeljena sredstva za Eko-fond su u iznosu od 15.000,00€, odnosno 85% kofinansiranja.

Realizovane aktivnosti

- Potpisana deklaracija o partnerstvu na projektu 27.09.2024.godine.

„Oblikovanje politika ka integrisanom i fleksibilnom energetsom sistemu” (INFLEXSYS)

Projekat ima za cilj da ubrza prelazak ka integrisanijem energetsom sistemu, rešavajući glavni izazov, a to je kako primeniti princip energetske efikasnosti kao prioritet na čitav energetske sistem.

Da bi se postigao ovaj cilj, biće neophodno raditi na četiri različita, ali komplementarna koncepta:

1. Cikličnost energetskog sistema, pronalaženje sinergija za ponovnu upotrebu otpada.
2. Elektrifikacija sektora krajnje potrošnje gde je to moguće, zbog rasta i konkurentnosti obnovljivih izvora električne energije.
3. Upotreba obnovljivih i niskoemisionih goriva (kao što je zeleni vodonik) u aplikacijama gde elektrifikacija nije izvodljiva ili efikasna.
4. Decentralizacija sistema kako bi se potrošačima omogućilo da igraju aktivnu ulogu u snabdevanju energijom.

Opredijeljena sredstva za Eko-fond su u iznosu od 124.260,00€, odnosno 80% kofinansiranja.

Realizovane aktivnosti

- Potpisana je deklaracija o partnerstvu 29.05.2024 godine.
- Ministarstvu energetike dostavljeno je pismo podrške 18.11.2024.godine sa objašnjenjem da je Eko-fond institucija koja učestvuje u implementacija mjera u oblasti energetike.

II FINANSIJSKO POSLOVANJE EKO-FONDA

2.1. Pravni osnov za realizaciju Finansijskog Plana

Način finansiranja Eko-fonda, propisan je članom 76 Zakona o životnoj sredini (u daljem tekstu Zakon), pri čemu se stavom 3 utvrđuje da se sredstva za rad Eko-fonda obezbjeđuju iz: budžeta Crne Gore; sredstava eko-naknada; kredita, donacija i pomoći; instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija; stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine i drugih izvora u skladu sa zakonom. U skladu sa članom 6 stav 2 Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine, sredstva se utvrđuju i koriste u skladu sa finansijskim planom Eko-fonda, dok je članom 8 stav 1 alineja 4 Odluke utvrđeno da Vlada Crne Gore (Osnivač) daje saglasnost na finansijski plan Društva.

Na osnovu člana 77 stav 2 alineja 3 Zakona o životnoj sredini, člana 7 Uredbe o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine i člana 18 Zakona o upravnom postupku, Agencija za zaštitu životne sredine donosi rješenja po osnovu kojih obveznici plaćaju eko-naknade, i to:

Naknadu za uvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač;
Naknadu za ispuštanje zagađujućih materija u vazduh;
Naknadu za stvaranje i deponovanje opasnog otpada.

U skladu sa članom 62 stav 11 Zakona o otpadu, prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida više od 50 mikrona, plaća naknadu. Sredstva od naknade uplaćuju se na račun Fonda za zaštitu životne sredine i mogu se koristiti samo za finansiranje i

kofinansiranje aktivnosti podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti i kampanja za štetnost upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu.

U skladu sa Uredbom o naknadi koju plaća prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida više od 50 mikrona ("Službeni list CG", br. 105/24) ista se obračunava na osnovu mjesečnog izvještaja o količini kesa koju je prodavac stavio u promet. Prodavac dostavlja izvještaj organu uprave nadležnom za poslove zaštite životne sredine. Visina naknade koju plaća prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida više od 50 mikrona iznosi 0,03 € po komadu.

Naknade od prometa plastičnih kesa nisu sadržane u planu za 2024-tu godinu, a iste će biti predviđene planom za 2025-tu godinu. Dio sredstava za promet plastičnih kesa prilio se na račun Eko fonda u decembru 2024-te, a ista će nakon razgraničavanja biti prikazana u planu i realizaciji naredne godine.

Shodno Uredbi o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, Eko-fond ostvaruje prihode od naknada po osnovu prenosa emisijonih kredita u iznosu od 0,1% minimalne cijene emisijonog kredita koja iznosi 24€/tCO₂. Takođe, Uredbom je data mogućnost sprovođenja Javne aukcije i po tom osnovu zaključno sa 31.12.2024. uplaćeno je **10.706.193,60€**, dok je poslednja rata u iznosu od **2.141.238,75€** isplaćena **03.01.2025.godine**.

Sredstva prikupljena od emisijonih kredita u skladu sa članom 3 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnosti koji emituju gasove sa efektom staklene bašte uplaćuju na žiro račun Fonda za zaštitu životne sredine i mogu se koristiti za:

- Zaštitu i unapređenje životne sredine
- Podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije
- Podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore

Takođe, Vlada Crne Gore je usvojila:

- Zaključak o Programu za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima u iznosu od 8.000.000,00€ (18.04.2024)
- Zaključak o Programu za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji u iznosu od 3.000.000,00€ (30.05.2024)
- Zaključak o Programu za podsticanje energetske efikasnosti u objektima koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu u iznosu od 500.000,00€ (30.05.2024)

Alokacijom sredstava shodno Uredbi o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte predviđeno je da Eko-fond izdvoji 500.000,00€ i opština Pljevlja 300.000,00€ tako da ukupna suma za sufinansiranje mjera na unapređenju energetske karakteristika omotača kolektivnih stambenih zgrada u opštini Pljevlja iznosi 1.100.000,00€.

Gore pomenute aktivnosti su započete, dok će se isplata sredstava realizovati tokom 2025-te godine.

Realizacija finansijskog plana za 2024. godinu u periodu od 01.01.2024- 31.12.2024 ¹ .		UKUPNO	
Naziv pozicije	Planira no	Realizo vano	Indek s R/P
RASHODI	0	0	0
1. INVESTICIONA ULAGANJA I TEKUĆE ODRŽAVANJE	94,500	139,788	147.9 2
1.1. Nabavka osnovnih sredstava	89,500	139,788	156.1 8
1.1.1. Nabavka računarske opreme za nove zaposlene	0	0	0
1.1.2. Nabavka fotokopir aparata	0	0	0
1.1.3. Nabavka ostale opreme za zaposlene	2,000	461	23.05
1.1.4. Nabavka električnog vozila	50,000	48,890 ²	97.78
1.1.5. Licence	2,500	67,265 ³	2,690 .60
1.1.6. Nabavka kancelarijske opreme	35,000	23,172 ⁴	66.20
1.2. Tekuće održavanje	5,000	0	0
1.2.1. Tekuće održavanje tehničke opreme	5,000	0	0
2 RASHODI TEKUĆEG POSLOVANJA	10,960, 608	4,508,2 68	41.13
2.1. Troškovi materijala	37,500	12,578	33.54
2.1.1. Troškovi kancelarijskog materijala	20,000	5,030	25.15
2.1.2. Troškovi materijala za održavanje higijene	5,000	2,182	43.64
2.1.3. Troškovi goriva	5,000	2,597	51.94
2.1.4. Troškovi električne energije	3,500	1,721	49.17
2.1.5. Ostali troškovi materijala	4,000	1,048	26.20
2.2. Troškovi zarada i naknada zarada	666,200	424,853	63.77
2.2.1. Troškovi neto zarada	420,000	268,107	63.83
2.2.2. Troškovi poreza i doprinosa na teret zaposlenog	126,000	69,193	54.91
2.2.3. Troškovi doprinosa na teret poslodavca	42,000	20,948	49.87
2.2.4. Troškovi naknada po ugovoru o djelu	25,000	43,770	175.0 8
2.2.5. Troškovi naknada članovima odbora direktora	28,200	15,395	54.59
2.2.6. Naknade troškova zaposlenima na službenom putu	20,000	3,240	16.20
2.2.7. Pomoći i ostale isplate zaposlenima po Kolektivnom Ugovoru	5,000	4,200	84.00
2.3. Troškovi proizvodnih usluga	10,076, 408	4,011,0 65	39.80
2.3.1. Troškovi PTT usluga	10,000	9,777	97.77
2.3.2. Troškovi za usluge održavanja nematerijalne imovine	2,000	705	35.25
2.3.3. Troškovi za usluge održavanja opreme	5,000	4,258	85.16
2.3.4. Troškovi zakupnina poslovnih prostorija	45,000	23,837	52.97
2.3.5. Troškovi marketinga	20,000	16,228	81.14
2.3.6. Rashodi za realizaciju projekata	9,994,4 08	3,956,2 60	39.58
2.4. Nematerijalni troškovi	137,500	52,394	38.10
2.4.1. Troškovi neproizvodnih usluga- notarske, advokatske usluge, revizije	75,000	32,680	43.57
2.4.2. Troškovi stručnog obrazovanja zaposlenih	4,000	2,044	51.10
2.4.3. Troškovi stručnih publikacija	3,000	466	15.53
2.4.4. Ostale neproizvodne usluge	3,000	2,499	83.30
2.4.5. Troškovi reprezentacije	20,000	5,665	28.32

2.4.6. Premije osiguranja, nekretnine, postrojenja i oprema	5,000	1,762	35.24
2.4.7. Premije za obavezno osiguranje zaposlenih	500	161	32.20
2.4.8. Troškovi platnog prometa (provizije i dr.)	8,000	3,748	46.85
2.4.9. Troškovi ostalih poreza	1,000	765	76.50
2.4.10. Ostale usluge	18,000	2,604	14.46
2.5. Rashodi kamata	3,000	382	12.73
2.5.1. Rashodi kamata po finansijskom lizingu	3,000	382	12.73
2.6. Ostali rashodi	40,000	6,996	17.49
2.6.1. Sponzorstva	25,000	4,400	17.60
2.6.2. Donacije	15,000	2,596	17.30
3. OBAVEZE IZ PRETHODNE POSLOVNE GODINE	7,999,300	139,833	1.74
3.1. Ostale obaveze iz poslovanja	7,853,000	4,886	0.06
3.2. Rezervisana sredstva povodom sudskih sporova	41,300	31,996	77.47
3.3. Obaveze za porez na dobit za 2023. godinu	105,000	102,951	98.04
UKUPNI RASHODI	19,054,408	4,787,889	25.12
PRIHODI			
1.1. Prihodi po osnovu eko-naknada	800,000	457,425	57.17
1.2. Prihodi po osnovu javne aukcije za prodaju emisijonih kredita	10,000,000	10,706,195	107.06
UKUPNI PRIHODI	10,800,000	11,163,620	103.36
1.3. Grantovi zelenog klimatskog fonda	0	0	0
1.4. Prenijeto stanje iz prethodne godine	9,450,085	0	0

¹ Tabela br. 1 Prikaz realizacije finansijskog plana u odnosu na planirano

² U skladu sa računovodstvenim standardima kupovina vozila se mora evidentirati na osnovna sredstva i prikazati na kontu 0 u bilansu stanja. Vozilo je kupljeno iz projekta Razvoj djelatnosti Eko-fonda i predstavlja trošak projekta.

³ U skladu sa računovodstvenim standardima programiranje i isporuka softverskih i hardverskih komponenti evidentira se na kontu 0 u bilansu stanja. Nabavka je izvršena kao nadogradnja već postojećeg informatičkog sistema koji je obezbijeden putem granta od UNDP-a i isti je realizovan sa projekta Razvoj djelatnosti Eko-fonda i predstavlja trošak projekta.

⁴ U skladu sa računovodstvenim standardima kupovina računara, štampača, monitora evidentira se na kontu 0 u bilansu stanja. Nabavka je izvršena sa projekta Razvoj djelatnosti Eko-fonda i predstavlja trošak projekta.

Obrazloženje realizovanih rashoda

Investiciona ulaganja i tekuće održavanje

Finansijskim planom za 2024. godinu za investiciona ulaganja predviđena su sredstva u iznosu od 94.500,00€. U toku godine realizovana je nabavka za potrebe Eko-fonda u iznosu od 139.788,00€ i to za nabavku: Programiranje i isporuka softverskih i hardverskih komponenti 66.298,04€, vozila marke Camry 48.890,00€, ugradna ploča i frižider 461,15€, Licenca - Panteon ME 967,03€, Foto-aparat Canon 866,94€, Rolo zavjese 3,816.40€, Interactive Display sa kamerom 2.601,50€, 4 štampača 1.966,25€, 9 računara 10.897,26€, 12 monitora 1.815,00€, uništivač dokumentacije 1.208,87€. ⁵

Rashodi tekućeg poslovanja

Troškovi materijala planirani su u iznosu od 37.500,00€, dok je u datom periodu utrošeno 12.578,00€. Realizovani troškovi za nabavku kancelarijskog materijala iznose 5.029,79€, troškovi materijala za održavanje higijene u službenim prostorijama 2.182,57€, troškovi goriva za službeno vozilo 2.597,69€, troškovi električne energije 1.721,83€ i ostali troškovi materijala 1.047,63€.

Troškovi zarada i naknada zarada planirani su iznosu od 666.200,00€. Realizovani troškovi zarada zaključno sa 31.12.2024. iznose 424.853,00€. Troškovi za neto zarade iznose 268.107,00€, troškovi poreza i doprinosa na teret zaposlenog iznose 69.193,00€, troškovi doprinosa na teret poslodavca iznose 20.948,00€, troškovi naknada za ugovore o djelu, koji se odnose na angažovanje stručnih lica za potrebe realizacije javnih konkursa, iznose 43.770,00€ (kada iznos prekoračenja od 18.770,00€ dodamo na ukupan iznos opredijeljen za zarade dobijemo Index R/P 66,59 što dovodi do zaključka da u ukupnoj sumi ne postoji odstupanje, već suficit u ukupnom iznosu od cca 222.500,00€ za rashod na pozicijama zarada i naknada). Takođe, podsjećamo da je u ovoj godini osim definisanih prihoda Programom rada dodatno prihodovano 2.847.413,35€ od aukcije i sredstava za energetska efikasnost u iznosu od 11.500.000,00€ i uzimajući u obzir navedene okolnosti imali smo potrebu za angažovanje stručnih lica za potrebe realizacije javnih konkursa. Troškovi naknada članovima odbora direktora iznose 15.395,00€, naknade troškova zaposlenima na službenom putu iznose 3.240,00€, a pomoći i ostale isplate zaposlenima po Kolektivnom ugovoru iznose 4.200,00€.

Troškovi proizvodnih usluga planirani su iznosu od 10.076.408,00€. Ukupno realizovani troškovi proizvodnih usluga iznose 4.011.065,00€, od čega je za troškove PTT usluga utrošeno 9.775,17€, troškovi za održavanje nematerijalne imovine iznose 705,46€, troškovi održavanja opreme iznose 4.258,36€, troškovi zakupa poslovnih prostorija iznose 23.837,00€, dok troškovi za marketing iznose 16.228,59€.

Rashodi za realizaciju projekata iznose⁶:

⁵ Realizovano sa projekta Razvoj djelatnosti Eko fonda

⁶ Tabela br. 2 Realizacija projekata

Troškovi projekta - Podsticaji za unapređenje e-mobilnosti u Crnoj Gori	324,651.48
Projekat - energetska efikasnost za poslovne objekte namijenjene privredi	34,727.66
Projekat - pretvaranja biogasa deponija Možura Bar	50,000.00
Projekat - infrastruktura za punjenje el. vozila	5,312.02
Troškovi projekta- el. i hibri. vozila- javni sektor	77,500.00
Troškovi projekta - Komunikaciona i str. INDIVIDUALNA DOM 2024	89,854.22
Troškovi projekta - INDIVIDUALNA DOM 2024	14.00
Troškovi projekta - Pljevlja INDIVIDUALNA DOM 2024	14.00
Troškovi projekta - Komunikaciona i str. HOTELI 2024	58,009.08
Troškovi projekta - HOTELI 2024	12.00
Troškovi projekta - Individualna DOMACINSTVA I SEOSKA DOM. 2024	12.00
Troškovi projekta - Hoteli dom i seoska dom.	12.00
Troškovi projekta- Uklanjanje otpada	294,149.32
Troškovi projekta- subvencija civilnom sektoru za unapređenje i zastitu žs	58,297.89
Troškovi projekta- subvencija jed. lokalne samouprave - održavanje zelenih površina	299,828.51
Troškovi projekta- sanacija Plavskog jezera	7,995.00
Troškovi projekta- e.e klima uređaji BP	99,600.00
Troškovi projekta- Razvoj djelatnosti i unapređenje katastra zagađivača	321,285.47
Troškovi projekta- Zaštita i očuvanje prirodnih vrij. NP kroz unapr. fizičke zaštite	125,170.58
Troškovi projekta- GEF	29,789.18
Troškovi projekta- AC cijevi- Procon	15,000.00
Troškovi nabavke komunalne opreme za upravljanje otpadom	504,150.06
Troškovi projekta Unapređenje komunalne infrastr. u NP Skadarsko jezero	20,000.00
Troškovi projekta Danube Region Programme ESINERGY	5,772.63
Troškovi projekta- Zeleni klimatski fond	51,672.77
Troškovi projekta- Unapređenje javne rasvjete LED svjetiljkama	56,448.17
Troškovi projekta- Nabavka i zamjena enrg. efikasnih uređaja u domaćinstvu	71,778.50
Troškovi projekta- Solari 3000+ 500+	1,355,206.92
	3,956,263.46

Nematerijalni troškovi planirani su u iznosu od 137.500,00€. Ukupno realizovani nematerijalni troškovi iznose 52.394,00€.

Troškovi neproizvodnih usluga iznose 32.680,00€ i obuhvataju troškove usluga revizije finansijskih iskaza 2.420,00€, troškove izrade studije o Transfornim cijenama 3.920,40€, troškove advokatskih usluga 17.424,00€, troškove notarskih usluga 37,26€, troškove usluga preseljenja 2.359,50€, troškove skladištenja i čuvanja stvari 4.763,77€ i troškove montaže namještaja 1.754,50€.

Troškovi stručnog obrazovanja zaposlenih iznose 2.044,00€, troškovi stručnih publikacija 465,43€, dok su troškovi ostalih neproizvodnih usluga 2.500,00€ od kojih se 2.125,20€ odnosi na Google usluge.

Troškovi reprezentacije iznose 5.665,00€, Premije osiguranje, nekretnine postrojenja i oprema iznose 1.762,00€, Premije za obavezno osiguranje zaposlenih iznose 161,00€, troškovi platnog prometa 3.748,00€, troškovi PDV-a na usluge ino lica 446,47€, porez po odbitku 318,91€ i troškovi ostalih usluga koji obuhvataju pomoć u liječenju lica koji nisu

zaposlenu u iznosu od 1.000,00€, takse u iznosu od 65,00€, troškovi taksi i rent a car usluga 1.526,25€ i nedokumentovane troškove u iznosu od 11,90€.

Rashodi kamata planirani su u iznosu od 3.000,00€. Realizovani rashodi kamata po osnovu finansijskog lizinga po osnovu kojeg je nabavljeno službeno vozilo u 2020. godini iznose 382,14€.

Ostali rashodi planirani su u iznosu od 40.000,00€. Realizovano je po osnovu sklopljenog ugovora o sponzorstvu 4.400,00€ i po osnovu sklopljenog ugovora o donacijama 2.596,00€.

Obaveze iz prethodne poslovne godine

Ostale obaveze iz prethodne poslovne godine planirane su u iznosu od 7.853.000,00€, dok se realizovan iznos od 4.886,00€ odnosi na ratu S leasing-a. Ostali planirani iznos odnosi se na realizaciju projekata koji je prikazan kroz stavku – Rashodi za realizaciju projekata. Planirane obaveze po osnovu projekata samim tim predstavljaju zbir Ostalih obaveza iz poslovanja (umanjen za lizing) i rashoda za realizaciju projekata u iznosu od 17.842,522€. Realizovani iznos od 3,956,263.46€ prikazan je u tabeli za realizaciju projekata. (Tabela br. 2)

Rezervisanja povodom sudskih sporova po osnovu prestanka radnog odnosa realizovana su u iznosu od 31.996,00€.

Obaveza za porez na dobit iz 2023. godine plaćena je u martu 2024. godine u iznosu od 102.951,21€.

Obrazloženje realizovanih prihoda

Prihodi

Prihodi po osnovu eko-naknada planirani su u iznosu od 800.000,00€. Zaključno sa 12/2024. uplaćen je iznos od 457,424.35€, (ovdje je uračunat i iznos od naknada za promet plastičnih kesa koji nije predviđen planom) dok je izdato 133 rešenja i 144 rešenja za promet plastičnih kesa. (Potraživanja na kraju 2024. iznosi 335,586.64€).

Planirani prihodi po osnovu Javne aukcije za prodaju emisijonih kredita iznose 10,000,000.00€, isplaćeno je 10,706,193.60€ i uplaćena je poslednja rata 03.01.2025. godine u iznosu od 2,141,238.75€. Prihodi po osnovu Javne aukcije uplaćeni su u većem iznosu od planiranih za iznos od 2,847,423.35€, iz razloga nemanja tačnih informacija u vremenskom okviru kada se kreira Program rada i Finansijski plan.

Prihodi po osnovu Granta Zelenog klimatskog fonda nisu uplaćeni u 2024-toj godini.

III IZAZOVI U POSLOVANJU

U periodu od 01.01.2024. godine do 31.12.2024. godine Eko-fond je stabilno poslovao zahvaljujući sprovedenoj Javnoj aukciji, kao i prilivu novčanih sredstava neophodnih za realizaciju projektnih aktivnosti.

Međutim, ističemo da je prioritetno obezbijediti stabilan izvor prihoda Društva s obzirom da je trenutno shodno zakonskim rešenjima osnovni izvor finansiranja Eko-fonda čine sredstva eko-naknada:

- Naknada za ispuštanje zagađujućih materija u vazduh
- Naknada za stvaranje i deponovanje opasnog otpada

- Naknada za izvor supstanci koje oštećuju ozonski omotač
- Emisija CO₂ (emisionih kredita) - javna aukcija i naknada za vođenje registra
- Naknada koju plaća prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida veće od 50 mikrona

Sredstva prikupljena od emisionih kredita u skladu sa članom 3 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koji emituju gasove sa efektom staklene bašte uplaćuju se na žiro račun Eko-fonda i mogu se koristiti za:

- Zaštitu i unapređenje životne sredine
- Podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije
- Podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore.

Mišljenja smo da je neophodno raditi na unapređenju postojećeg normativnog okvira kao i prepoznavanju mogućih novih izvora prihoda Eko-fonda zasnovanih na principu „zagađivač plaća” što ujedno podrazumjeva jako složen proces koji zahtjeva multidisciplinarni pristup s obzirom na uticaj na privredu i standard građana.

Nadalje, treba raditi na regulisanju zakonske regulative i omogućiti sticanje potencijalnih naknada shodno Zakonu o putevima (naknada eksternih troškova za sprečavanje zagađenja vazduha i negativnog uticaja buke drumskog saobraćaja na stanovništvo). U skladu sa zakonom o upravljanju otpadom (naknada za korišćenje lakih plastičnih kesa za nošenje, naknada za privremeno skladištenje komunalnog otpada i naknada za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog otpada.)

Akcent treba staviti na donošenje Zakona o Fondu čime bismo omogućili nesmetano poslovanje institucije i na taj način omogućili privlačenje dodatnih sredstava iz EU fondova.

Priliv od eko naknada u iznosu od 457.424,35€ (od čega se 25.000.00€ priliva odnosi na promet plastičnih kesa, čiji precizan iznos još uvijek nemamo),⁷ je iskorišten za troškove operativnog poslovanja.

IV ZAKLJUČAK

Izveštaj o poslovanju DOO Fonda za zaštitu životne sredine za period 01.01.2024 – 31.12.2024. godine ima za cilj da pruži uvid u aktivnosti, procese poslovanja i finansijske rezultate Eko-fonda. Izveštaj je zasnovan na relevantnim pokazateljima poslovanja urađenim u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG”, br. 145/21, 152/22). Strukturiran je tako da obezbjeđuje jasnu sliku ispunjavanja finansijskog plana kojim se ostvaruju značajni ciljevi Društva, i potpunu i preciznu elaboraciju načina finansiranja, usmjeravanja sredstava i ostvarenih efekata po tom osnovu, uz uvažavanje svih okolnosti u kojima se odvijao rad Eko-fonda.

Suština poslovanja Fonda je jednostavna, a svodi se na činjenicu da se prihodovana sredstva kroz realizaciju projekata usmjeravaju u oblasti po osnovu kojih su dobijena.

Imajući u vidu gore navedeno, za nesmetano funkcionisanje Eko-fonda potrebno je:

⁷ Zbog neblagovremenom otvaranja zasebnog računa i izvještavanja Poreske uprave Crne Gore prikazan je približan iznos sredstava koji se prilio u decembru po osnovu prometa plastičnih kesa.

- Kreirati povoljan ambijent za usvajanje Zakona o fondu, kojim bi se otklonile aktuelne barijere u privlačenju sredstava iz EU fondova;
- Usvojiti podzakonska akta shodno Zakonu o putevima, na osnovu kojeg je Fond prepoznat za ubiranje prihoda od dijela putarine;
- Jasnije međusektorsko prepoznavanje Eko-fonda kao jedinstvene institucije koja pokriva projekte iz oblasti: energetske efikasnosti, klimatskih promjena, obnovljivih izvora energije i zaštite životne sredine i na taj način izbjeći preklapanje projekata iz navedenih oblasti.
- Izmijeniti član Zakona o porezu na dobit- Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica, tačnije čl. 14 st. 1 predmetnog Zakona, između ostalih i izdaci za zaštitu životne sredine priznaju se kao rashod najviše do 3,5 % ukupnog prihoda u skladu sa st. 3 istog člana koji propisuje da se izdaci iz st. 1 priznaju kao rashod samo ako su izvršeni pravnim licima koja obavljaju poslove, odnosno djelatnosti u svrhe iz st. 1 čl. 14, u skladu sa posebnim propisima i ako se koriste isključivo u te svrhe. Zbog navedenog Eko-fond je u obavezi da plaća porez na dobit skoro pa na čitav iznos prihoda.

Datum 14.03.2025. godine
Br. 01-070/25-298/1

Izvršni direktor

Draško Boljević